

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 4 MAART 1925

No. 479

INHOUD.

	Blz
DE SEEHÄFEN-AUSNAHMETARIFE DER DUITSCHE SPOOR- WEGEN door <i>Jan Schilthuis</i>	186
De Ziekte- en Ongevallenwet 1925 II (Slot) door <i>Dr. F.</i> <i>E. Posthuma</i>	188
Nederland en de Haagsche conditiën door <i>Mr. F. W. A.</i> <i>de Kock van Leeuwen</i> met Naschrift door <i>Mr. G. van</i> <i>Slooten Azn.</i>	189
De Rijnvaart op Amsterdam door <i>Mr. A. F. L. Stapel</i>	191
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De economische en financieele ontwikkeling van Oos- tenrijk in 1924, door <i>Dr. R. Kerschagl</i>	193
AANTEKENINGEN:	
Discontoverhooging te New York	195
Discontoverlaging in Duitschland	196
De Duitse buitenlandsche handel in 1924	196
De toestand der Britsche scheepvaart	198
De dollar-sterling goudpunten	198
In de Vereenigde Staten nog uitstaande Europeesche Staats- en Gemeentelijke leeningen	198
Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1924 in Suriname	198
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	199
MAANDLIJFERS	200—201
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	201—208

3 MAART 1925.

De gewone geldvraag voor de maandwisseling, gevoegd bij de verhoogingen in de rentekoersen in Amerika en Engeland, bleef niet geheel zonder uitwerking op den toestand van de geldmarkt. De invloed bleef echter gering en bestond in hoofdzaak in eenige aarzeling van geldgevers, vooral voor uitzettingen op iets langer termijn. De prolongatierente noteerde regelmatig $1\frac{1}{4}$ pCt. en bleef ook in de nieuwe week zoo noteeren. Daarentegen was de disconto-noteering, die nog van $1\frac{1}{8}$ tot $1\frac{1}{2}$ pCt. teruggevoelen was, gisteren vaster en werd er onder 2 pCt. niet meer afgedaan. Het duidelijkste kwam de mindere geldruimte tot uitdrukking in de callrente, die van $\frac{3}{4}$ pCt. op 2 pCt. steeg. De vraag bleef echter toch van bescheiden omvang, want later op den dag was, ook zelfs tegen lagere rente, niets meer te plaatsen.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een teruggang van f 2,1 miljoen te zien. De beleeningen vertoonen, blijkbaar in verband met de maandwisseling, een kleine stijging van f 149,8 tot f 155,9 miljoen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk steeg met f 11,4 miljoen. De metaalvoorraad der Bank stelde zich f 1,2 miljoen hoger. De daling van f 5,2 miljoen, die de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans te zien geven, correspondeert voor het grootste gedeelte met de gelijktijdige vermeerdering van den post papier op het buitenland, die in de afgelopen week van f 127,9 miljoen tot f 132,2 miljoen opliep.

De biljettencirculatie steeg met f 31,7 miljoen. De rekening-courant-saldi namen met f 15,7 miljoen af. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 54.

Een vrij veel levendiger wisselmarkt bracht deze week een nieuwe verheffing in ponden- en dollarkoers. De geheele week heerschte voor beide wissels een tamelijk vaste stemming, zonder tot een belangrijke stijging der koersen te leiden. De hieronder beschreven gebeurtenissen te New York en te Londen veroorzaakten Vrijdag eenige sterke schommelingen, aanvankelijk in tegenovergestelde richting. Het definitieve gevolg was echter een verheffing van de koersen voor beide wissels tot 2.50% en 11.93%. Parijs was weder flauwer; de daling bleef aanvankelijk door sterken steun nog vrij beperkt, maar gisteren trad op de beurs plotseling weder een grootere daling in; slot ca. 12.74.

LONDEN, 2 MAART 1925.

De afgelopen week is een zeer bewogen week in de geld- en discontomarkt geweest. Nadat gedurende de eerste dagen zowel de disconto als de geldkoersen beslist vast waren, werd de markt, ofschoon niet geheel onverwacht, toch zeer geschokt door de verhooging op $3\frac{1}{2}$ pCt. van het disconto der Federal Reserve Bank op Donderdag l.l.

Deze actie van de Federal Reserve Bank had namelijk ten gevolge, dat de Bank van Engeland op Vrijdagmorgen haar prijs voor voorschotten aan de discontomarkt van $4\frac{1}{2}$ pCt. op $5\frac{1}{2}$ pCt. verhoogde zonder nog eene wijziging in haar officieelen minimum discontokoers te brengen.

Vrij algemeen wordt dit echter als een aanduiding aangenomen, dat de „Bankrate” Donderdag a.s. tot 5 pCt., dus met een vol percent, zal worden verhoogd.

De koersen in de geld- en discontomarkten werden dientengevolge onmiddellijk met een vol percent verhoogd, zoodat wekelijksch geld en 3-maands bank-accepten Vrijdag l.l. resp. $3\frac{3}{4}$ en $4\frac{1}{8} - \frac{11}{16}$ noteerden, terwijl de discontomarkt zich bovendien voor een vrij groot bedrag voor hare dagelijkse geldbehoefte tot de Bank van Engeland moest wenden.

Heden (Maandag) is de toestand rustiger. De geldmarkt is door den vervaldatum op 1 Maart van verschillende coupons althans tijdelijk ruim voorzien, zoodat zelfs koopers van schatkwissels tot $4\frac{1}{2}$ pCt. optraden, terwijl de wisselkoers op New York zich tot $4.76\% - \frac{3}{4}$, dus tot boven het niveau van voor Donderdag l.l. verhief.

Het particulier disconto voor 3-maands prima bank-accepten sluit op $4\frac{1}{8} - \frac{11}{16}$ pCt.

DE SEEHÄFEN-AUSNAHMETARIFE DER DUITSCHE SPOORWEGEN.

In den tijd der Duitse inflatie hebben de Nederlandsche havens in sterke mate de concurrentie ondervonden van Hamburg en Bremen. De verhooging der Duitse spoorwegtarieven had in een veel langzamer tempo plaats dan de daling van de waarde der mark en geruimen tijd is de goudwaarde der tarieven zoo gering geweest, dat concurrentie daartegen geheel uitgesloten was en groote goederen-transporten noodzakelijk hun weg moesten vinden over de Duitse havens ten nadeele van de Nederlandsche. Ook de lage goudwaarde der loonen in de Duitse havens zoowel als op de onder Duitse vlag varende schepen had dezelfde uitwerking. Zelfs uit en naar gebieden, die anders door hun ligging aangewezen zijn op den Rijn, werd het verkeer over de Duitse zeehavens geleid, met welke door de lage spoorvrachten de verbinding goedkooper was dan met de Nederlandsche havens en Antwerpen via den Rijn. Bovendien werd de in marken uitgedrukte spoorvracht bij vervoer naar Nederland omgerekend in guldens tegen koersen, die door de voortdurende waardevermindering van het Duitse ruilmiddel steeds veel hooger waren dan de werkelijk geldende wisselkoers. De Roerbezetting met haar bekende gevolgen, waaronder in de eerste plaats de belemmering van het Rijnverkeer, werkte het optreden van Hamburg en Bremen in het achterland van de Nederlandsche en Belgische havens nog in de hand.

De stabilisatie der mark en de likwidatie der Roerbezetting hebben den toestand vrij aanzienlijk verbeterd. De concurrentie der Duitse Noordzeehavens werd in Nederland reeds spoedig in veel mindere mate gevoeld en het achterland van Rotterdam breidde zich langzamerhand weder uit over de gebieden, die er vroeger toe plachten te behooren. Natuurlijk blijft de concurrentie van Antwerpen bestaan, waarvan de bestrijding echter grootendeels langs commercieelen weg mogelijk is en verder door een streven tot verlaging van tarieven van overheid en anderen, die te zamen de op het verkeer der Nederlandsche havens rustende kosten vormen. Een uitzondering dient hierbij echter te worden gemaakt voor het verkeer met Elzas-Lotharingen, dat ten gevolge der surtaxes d'entrepôt et d'origine, waarvan nog steeds de Belgische havens zijn vrijgesteld in tegenstelling met de Nederlandsche, geheel door de Belgische havens wordt beheerscht.

Was dus in 1924 de mededinging van de Duitse Noordzeehavens voor Rotterdam minder voelbaar geworden, de uitzonderingstarieven, door de Duitse spoorwegen ten behoeve der Duitse zeehavens ingevoerd, hebben aan Hamburg en Bremen opnieuw een aanzienlijken voorsprong boven de havens van Nederland en België verschafft. Heft C II, Anhang zum Reichsbahn-Gütertarif, ingevoerd op 1 October 1924 bevat 71 uitzonderingstarieven, die alle de bevordering van een zekeren tak van goederenvervoer in Duitsland ten doel hebben. Een 35-tal daarvan betreft, elk voor een andere goederensoort of -rubriek, het verkeer van de Duitse havens en bevoordeelt den in-, uit- en doorvoer over die havens. De vrachtreducties, welke door deze uitzonderingstarieven aan de Duitse havens worden toegestaan, zijn aanzienlijk. Het nadeel, dat zij voor de Nederlandsche havens beteekenen, blijkt uit een vergelijking met de gewone tarieven van het Verbands-Gütertarif van den Deutsch-Niederländischen Eisenbahn-Verband, dat van een groot aantal Duitse stations de tarieven naar de Nederlandsche grens bevat. Een voorbeeld moge hier volgen voor „Thüringische, Böhmische und Nürnberger Waren“ (waarbij o.a. speelgoed, kerstboomartikelen; enz.) Voor deze rubriek is naar de Duitse havens Ausnahmetarif 33 van toepassing. De te vergelijken tarieven zijn omgerekend in guldens en gelden voor het vervoer in wagonladingen

van 5 ton, welke voor deze goederen gewoonlijk voorkomen en zijn aangegeven per 100 KG.

	naar Hamburg	Bremen	Rotterdam
van Erfurt	f 2,57	f 2,42	f 3,85
„ Gotha	„ 2,57	„ 2,34	„ 3,76
„ Hof	„ 2,03	„ 2,80	„ 4,55
„ Nürnberg.....	„ 3,21	„ 3,07	„ 4,30
„ Sonneberg	„ 3,13	„ 2,97	„ 4,29
„ Suhl	„ 3,19	„ 2,61	„ 3,98

Het verschil ten nadeele van Rotterdam wordt niet alleen veroorzaakt door het uitzonderingstarief ten gunste van Bremen en Hamburg, doch bevat tevens het bedrag der vracht voor het Nederlandsche traject van de grens naar Rotterdam. Ook na aftrek van 50 à 60 cent voor de reeds gereduceerde vracht der Nederlandsche Spoorwegen voor transito-goederen, blijft nog een aanzienlijk verschil over, dat dan de bevoorrechtiging vormt, die het Ausnahmetarif aan de Duitse zeehavens verschafft boven de Nederlandsche grens. Het ligt voor de hand, dat ten gevolge van deze bevoorrechtiging het verkeer aan de Nederlandsche havens wordt onthouden en zich naar de Duitse richt, tenzij de Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen het verschil voor haar rekening nemen. Deze hebben zich voor zoover mogelijk, in vele gevallen daartoe gedwongen gezien, om althans een gedeelte van haar vervoer te behouden. Dit geldt echter nauwelijks voor de kortere vaart, bijvoorbeeld naar Groot-Brittannië, welke vrachten te laag zijn, om zulk een verschil van eenige beteekenis te dragen. Het te betalen verschil in spoorvracht zou percentsgewijze veel zwaarder drukken op deze wegens de kortere reis lagere vrachten, dan op die der groote vaart.

In hetzelfde geval als de Nederlandsche havens kwamen door de Duitse Seehäfenausnahmetarife ook de Belgische te verkeerren, ofschoon zij door het feit, dat de spoorvrachten in België lager zijn dan in Nederland en door de lagere plaatskosten in de Belgische havens, eenigszins in het voordeel zijn tegenover Rotterdam en Amsterdam. Een verbetering is voor België ingetreden, toen dit land in het laatst van 1924, gesteund door het toen nog in zijn vollen omvang geldende art. 365 van het Verdrag van Versailles toepassing naar zijn grensstations verkreeg van die voor de Duitse zeehavens geldende uitzonderingstarieven, welke voor de Belgische havens van belang waren. Het zijn er tot nog toe acht, waarvan zeven den uitvoer betreffen en een tarief (hennep) den invoer. Met ingang van 1 Januari 1925 zijn ook voor de Nederlandsche grensstations enkele dier uitzonderingstarieven ingevoerd en wel:

Nr. 33. Thüringische, Böhmische und Nürnberger Waren.

Nr. 34. Hennep (invoer.)

Nr. 55. Wetzsteine.

Nr. 61. Feuertonwaren und Steingutwaren, Töpfe & Steinzeugwaren.

Voor deze goederensoorten wordt dus de vracht nu naar de Nederlandsche grensstations op dezelfde basis berekend als naar de Duitse zeehavens. Daarbij wordt, zooals bij de meeste spoorvrachten, ook in Nederland, het geval is, het Staffelsysteem toegepast en dus met het stijgen van den afstand van het vervoer de vrachteenheid per kilometer verminderd. Aan de Duitse Seehäfenausnahmetarife ligt voor wagonladingen, van 5 ton een vracht per 100 KG. per K.M. ten grondslag bij afstanden:

van 300 K.M. van	1.31	goudpenningen.
„ 400 „ „	1.03	„
„ 500 „ „	0.97	„
„ 600 „ „	0.91	„
„ 700 „ „	0.84	„

De verbetering voor de Nederlandsche havens, die uit de invoering van enkele der Ausnahmetarife voortvloeit, blijkt uit het volgende voorbeeld, dat op dezelfde wijze als hierboven is samengesteld voor de goederen van Ausnahmetarif 33:

	naar Hamburg	Bremen	Rotterdam
van Erfurt.....	f 2,57	f 2,42	f 3,28
„ Gotha.....	„ 2,57	„ 2,34	„ 3,37
„ Hof.....	„ 2,57	„ 2,34	„ 3,21
„ Nürnberg.....	„ 3,21	„ 3,04	„ 3,41
„ Sonneberg.....	„ 3,12	„ 2,97	„ 3,66
„ Suhl.....	„ 3,19	„ 2,61	„ 3,38

Vergelijking met het vorige staatje toont de verbetering aan, welke voor de Nederlandsche havens is verkregen. Behalve in de toepassing van het uitzonderingstarief vindt zij gedeeltelijk ook haar oorzaak in een speciale reductie, van ongeveer 10 pCt., welke de Nederlandsche spoorwegen hebben ingevoerd op het tarief voor transitogoederen van de grens naar de Nederlandsche havens voor die goederensoorten, waarvoor de voor Nederland toegestane Deutsche Seehäfenausnahmetarife gelden. Dat ten slotte de vrachten naar de Deutsche havens steeds lager blijven dan naar de Nederlandsche, zal wel onvermijdelijk zijn, want van de Deutsche spoorwegen kan nauwelijks meer worden verlangd dan dat zij de tarieven naar de Nederlandsche (evenals naar de Belgische) grens op dezelfde basis brengen als naar hun eigen havens. Een nadeel ten bedrage der vracht op het Nederlandsche gebied zal dus wel altijd blijven bestaan en daar de Belgische spoorvrachten lager zijn dan de Nederlandsche, blijft daarbij Antwerpen in gunstiger positie dan Rotterdam. Zoo kost bijvoorbeeld zonder toepassing van eenig Duitsch uitzonderingstarief het vervoer van een wagonlading van 5 ton ijzerwaren uit Solingen naar Rotterdam f 1,41 per 100 K.G. en naar Antwerpen f 1,23. De afstand van Solingen naar Rotterdam bedraagt 240 en naar Antwerpen 236 K.M. en het verschil wordt dan ook geheel veroorzaakt door de lagere Belgische vrachten. Zoo is de gereduceerde vracht op Nederlandsch gebied altijd nog ruim 0,3 cent per K.M. en in België 1.95 centimes, hetgeen naar den koers van f 12,50 per 100 francs 0.24 cent uitmaakt of 20 pCt. lager dan in Nederland.

Behalve het vijftal Deutsche uitzonderingstarieven, dat nu ook naar de Nederlandsche grensstations geldt, heeft België er nog verschillende verkregen, die ook voor onze havens van groot belang zouden zijn. Dit zijn:

No. 35 Eisen & Stahl, Eisen- und Stahlwaren sowie Eisenbahnfahrzeuge.

No. 39 Stückgut der Allgemeinen Stückgutklasse etc.

No. 49 Glas und Hohlglaswaren.

No. 52 Papier und Pappes sowie Tapeten und Tapetenborten aus Papier.

Onder deze rubrieken bevinden zich goederen, die steeds deel hebben uitgemaakt van het uitvoerverkeer over de Nederlandsche havens en waarvoor deze nu niet slechts tegenover de Deutsche, doch ook tegenover de Belgische havens in een zeer ongunstige positie verkeerden. Een voorbeeld moge dit weder toelichten. Onder No. 35 vallen ook artikelen uit blik en voor Blechspielwaren nu bedraagt de vracht van Nürnberg per 100 KG. bij wagonladingen van 5 ton naar Hamburg f 2,79, naar Bremen f 2,67 (Seehäfenausnahmetarif) naar Antwerpen f 2,80 (Seehäfenausnahmetarif plus vracht op Belgisch traject) en naar Rotterdam f 3,41.

De voor België en Nederland van toepassing verklaarde Deutsche uitzonderingstarieven gelden niet voor alle Deutsche stations. In de eerste plaats bevat de lijst alleen stations, die niet verder Oostelijk liggen dan een lijn, die loopt van Rheine naar Eger en bovendien zijn daarin slechts plaatsen opgenomen, die op een zekeren minimum afstand, welke gewoonlijk ongeveer 200 K.M. bedraagt, van de grens zijn gelegen. Voor op geringeren afstand gelegen stations, en daartoe behoort het geheele Roergebied, geldt dus naar de Nederlandsche grens het uitzonderingstarief niet, ofschoon dat op het vervoer naar de Deutsche havens wel van toepassing is. In veel gevallen liggen echter deze stations

zoo veel verder verwijderd van Hamburg en Bremen dan van de Nederlandsche grens, dat Rotterdam daardoor nog niet bij de Deutsche havens behoeft achter te staan. Zoo bedraagt voor ijzer- en staalwaren de vracht per 100 KG. van Solingen naar Hamburg f 1.66, naar Bremen f 1.35 (uitzonderingstarief) en naar Rotterdam f 1.41 (gewoon Duitsch tarief plus vracht op Nederlandsch traject). Binnen den afstand van ongeveer 200 K.M. liggen echter ook stations, waarvoor de vergelijking voor Rotterdam ongunstiger uitkomt dan van Solingen en bovendien behooren tot Ausnahmetarif 35, dat voor ijzer- en staalwaren geldt, ook goederen, die worden aangevoerd uit op verren afstand gelegen plaatsen. Ook vele stations ten Oosten van de bovengenoemde lijn Rheine-Eger zouden voor Nederland van veel betekenis zijn, indien zij werden opgenomen in het gebied, waarvoor ook naar Nederland de uitzonderingstarieven gelden. Het groote verschil ten nadeele van Rotterdam blijkt voor eenige dier oostelijke plaatsen uit het volgende staatje van stations uit tarief 33 (Thüringische, Böhmsche und Nürnberger Waren) ook weder bestaande uit de vracht per 100 KG. voor wagonladingen van 5000 KG.¹⁾

	naar Hamburg	Bremen	Rotterdam
van Chemnitz.....	f 2,58	f 3,21	f 4,46
„ Dresden.....	„ 2,58	„ 2,61	„ 4,64
„ Halle.....	„ 2,29	„ 2,58	„ 3,85
„ Leipzig.....	„ 2,41	„ 2,40	„ 4,03
„ „.....	„ 2,67	„ 2,68	„ 4,55

Onder de Deutsche Seehäfenausnahmetarife, die nog niet voor Nederland en België of een van beide gelden, bevinden zich nog eenige voor goederen, die zeker ook hun weg zouden vinden over Nederlandsche havens, indien de bevoorrechtiging van Hamburg en Bremen dat niet onmogelijk maakte. Daartoe behooren als enkele der belangrijkste No. 33 a (Porzellanwaren, Isolierkörper aus Porzellan, Steatitwaren), No. 36 (Bier in Kisten und Fässern) en verder vooral ook een aantal uitzonderingstarieven, die den invoer in Duitschland en den doorvoer naar verder gelegen landen betreffen. Voorbeelden uit deze laatste groep zijn No. 30 (Jute), No. 31 (rohe Baumwolle, Linters, Baumwollabfälle) No. 50 (Getreide, Hülsenfrüchte, Mählenerzeugnisse).

Uit dit alles volgt de wenschelijkheid voor Nederland van invoering van alle voor de Deutsche havens geldende Ausnahmetarife voor het verkeer tusschen de Nederlandsche grens en alle stations, waarvoor zij ook naar de Deutsche havens gelden. Misschien zou bij vervulling van dien wensch blijken dat die met betrekking tot een aantal Deutsche stations voor Nederland geen waarde heeft, doch daarin ligt geen aanleiding om de toepassing niet zoo ruim mogelijk te doen zijn. In ieder geval zou dan een einde komen aan de kunstmatige bevoorrechtiging der Deutsche havens, die het verkeer een richting doet aannemen, welke niet in overeenstemming is met de ligging der plaatsen van herkomst en bestemming der te vervoeren goederen. De verschillende havens zouden dan weder de daartoe door de natuur aangewezen gebieden als achterland verkrijgen, ten voordeele van de spoorwegen en den handel, en pogingen om dezen toestand te verkrijgen liggen zeker op den weg der Nederlandsche belanghebbenden. Aangenomen mag worden, dat de overheid en de Nederlandsche Spoorwegen zich reeds moeite geven om de nog steeds nadeelige positie der Nederlandsche havens verder te verbeteren.

Een nog niet gesignaleerd nadeel ondervindt ons land nog van de omstandigheid, dat de enkele uitzonderingstarieven, die sedert korten tijd van toepassing zijn verklaard naar de Belgische en Nederlandsche grens, naar België geldig zijn voor meer

¹⁾ De vrachten voor wagonladingen van 10.000 K.G. zijn lager dan voor 5000 K.G., doch indien eerstgenoemde vrachten als basis van vergelijking worden genomen, blijven de conclusies dezelfde als in dit artikel bij vergelijking der vrachten van 5000 K.G.

Duitsche stations dan naar Nederland. Voor No. 33 is dat voor niet minder dan 87 Duitsche stations het geval, waaronder voor deze goederensoort zeer belangrijke.

Wenschelijk ware het zeker voor de Nederlandsche havens, indien door toename van het vervoer te water de kwestie der Duitsche uitzonderingstarieven voor haar aan-beteekenis kon verliezen. Natuurlijk wordt reeds een aanzienlijk gedeelte der over Rotterdam uit en naar Duitschland verzonden goederen langs den Rijn vervoerd, wat nog het voordeel heeft, dat wij daarbij beter tegen Antwerpen zijn opgewassen, doch de verhouding tusschen de gedeelten van het Duitsche vervoer, die te water en per spoor plaats vinden, is tegenwoordig ongunstiger voor onze havens dan vóór den oorlog. Gedeeltelijk is dat het gevolg van de nu gewoonlijk nog altijd zooveel hogere Rijnvrachten, doch vooral ook van de omstandigheid, dat naar de Duitsche Rijnhavens geen uitzonderingstarieven meer bestaan, zooals vroeger wel het geval was. Vele goederen namen toen dank zij die uitzonderingstarieven hun weg over Mannheim, Frankfurt, Gustavsburg, Mainz, enz. om dan verder te water Rijnafwaarts te worden vervoerd, die nu het geheele traject naar de uitvoerhaven per spoor afleggen en dan in veel gevallen niet naar Rotterdam, doch naar Hamburg of Bremen worden verzonden. De Duitsche belanghebbenden bij de Rijnscheepvaart stellen reeds geruimen tijd pogingen in het werk om de uitzonderingstarieven naar de havens aan den Duitschen Bovenrijn weder ingevoerd te krijgen, doch tot dusverre zonder resultaat.

Herstel van het vervoer langs den Rijn voor goederensoorten, die dezen verkeersweg vroeger geregeld gebruikten, doch nu meer per spoor worden verzonden, zou er toe meewerken, dat het verkeer over Nederland weder in de vroegere banen werd geleid en spoorweg en Rijnvaart daarvan het hun toekomstige aandeel ontvingen. Zoolang echter de Rijnvaart niet weder haar positie van vóór den oorlog heeft herwonnen (en verschillende factoren wijzen erop, dat het hiertoe voorloopig niet zal komen) blijft de kwestie der Seehäfenausnahmetarife voor Nederland van zeer groote beteekenis. Toch verdient het zooveel genoemde streven der Duitsche Rijnscheepvaart evenzeer onze levendige belangstelling als het vraagstuk van de uitbreiding der toepassing voor Nederland van de uitzonderingstarieven der Duitsche spoorwegen.

JAN SCHILTHUIS.

DE ZIEKTE- EN ONGEVALLENWET 1925.

II (Slot).

In een vorig artikel maakte ik eenige opmerkingen in verband met de indiening van het ontwerp Ziekte- en Ongevallenwet. Hier wil ik thans nog een enkele beschouwing geven in verband met bezwaren, vernomen tegen de in het ontwerp vervatte regeling. De inhoud van het wetsontwerp (grootendeels overeenkomend met dien van het voorontwerp) meen ik bij den belangstellenden lezer als bekend te mogen veronderstellen; een beknopt maar duidelijk overzicht van de hoofdzaken geeft de nota van toelichting op het voorontwerp.

Zooals reeds werd geconstateerd ligt de voornaamste wijziging, in vergelijking met de oorspronkelijke ongevallen- en ziekteverzekering, in den opzet van het ontwerp voor de uitvoering der verzekering. Deze wordt uitdrukkelijk in de eerste plaats opgedragen aan bedrijfsverenigingen, dat zijn in den zin van het ontwerp instellingen ten doel hebbende de uitvoering der in de wet geregelde verzekering en in het leven geroepen door samenwerking van werkgevers of werkgeversorganisaties met werknemersorganisaties, terwijl daarnaast ook werkgeversverenigingen als bedrijfsvereniging erkend kunnen worden, doch slechts voor een termijn van vijf jaren telkens. In beide soorten van bedrijfsverenigingen moet, afge-

zien van andere eischen waaraan zij hebben te voldoen, de helft van het aantal bestuursplaatsen bezet worden door personen, voorgedragen door werknemersorganisaties. Voor de verzekering van arbeiders in dienst van niet tot een erkende bedrijfsvereniging toetredende werkgevers blijven de Rijksverzekeringsbank en de (alle?) Raden van Arbeid bestemd.

Hierdoor wordt dus bewust voortgebouwd op beginselen, welke reeds in de Oorlogszeeongevallenwet 1915, de Zeeongevallenwet 1919 en de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 zijn neergelegd en in een belangrijk principieel opzicht afgeweken van het stelsel der Ongevallenwet 1921, hetgeen hier geen verdere uitwerking van noede heeft. Dat deze evolutie door mij met instemming wordt begroet, behoeft evenmin nader betoog. Het moet naar mijn overtuiging nu eenmaal dien kant uit, dat het bedrijf tot de uitvoering en toepassing der op hetzelfde betrekking hebbende noodzakelijke wettelijke regelingen medege-rechtigd en daarvoor medeverantwoordelijk is.

Ik laat nu daar het standpunt van hen, die meenen, dat de uitvoering van dergelijke regelingen alleen met gerustheid aan de Overheid kan worden toevertrouwd en dat het de roeping van den Staat is zooveel mogelijk onder zijn beschermende vleugels te nemen. Zij zijn vermoedelijk door mij niet te overtuigen, ook al omdat de gemeenschappelijke basis, zonder welke elk debat nutteloos is, onthrekt. Maar behalve dezen zijn er ook, die van oordeel zijn, dat het thans ingediende ontwerp, al roept het terecht de belanghebbenden tot de uitvoering der verzekering, verkeerde wegen volgt. Met betrekking tot het voorontwerp is bij herhaling het bezwaar vernomen, dat de voorgestelde regeling zou leiden tot versnippering van krachten in een groot aantal bedrijfsverenigingen en derhalve tot een chaos in de uitvoering der verzekering. Daargelaten dat het ontwerp ook naar mijn meening op dit punt een precieser en eenvoudiger regeling had kunnen geven, wijs ik er op dat de Regeering het in de hand heeft het schrikbeeld van versnippering een vogelverschrikker te doen zijn, waarvan geen wezenlijk gevaar dreigt. Immers de met de uitvoering der wet belaste Minister heeft het in zijn macht paal en perk te stellen aan een te onstuimigen aandrang van particuliere verzekeringslichamen; het middel daartoe ligt in de bepaling van het ontwerp, dat bij algemeenen maatregel van bestuur eischen moeten worden gesteld omtrent den omvang der verzekeringsportefeuille van de Bedrijfsverenigingen. Zeer terecht werd reeds in het advies van den Hoogen Raad van Arbeid de wenschelijkheid op den voorgrond gesteld, om maatregelen te treffen, waardoor het aantal bedrijfsverenigingen tot een minimum wordt beperkt. Nu bevat echter in dit opzicht helaas de Memorie van Toelichting tot het ontwerp een eenigszins teleurstellende mededeeling. Dit stuk verklaart weliswaar, dat een bedrijfsvereniging van bescheiden omvang minder dan een groote vereniging in staat zal zijn haar administratie naar redelijke eischen te voeren, maar meent, aan den anderen kant, dat de te stellen eisch omtrent het minimum loonbedrag niet zóó hoog mag worden opgevoerd, dat daardoor het bereiken van dit minimum slechts aan een enkele bedrijfsvereniging zou worden mogelijk gemaakt. Medegedeeld wordt dat, aangezien het totaal te verzekeren loonbedrag op ongeveer anderhalf milliard gulden gesteld kan worden, het in het aanvankelijk voornemen ligt het geëischte minimum loonbedrag op omstreeks 25 millioen gulden te doen stellen.

Ik meen dat deze grens niet hoog genoeg is gesteld om een teveel aan bedrijfsverenigingen onmogelijk te maken; het zal dus zeer gewenscht zijn, dat bij de behandeling van het ontwerp op den Minister aandrang wordt uitgeoefend om dit zijn aanvankelijk voornemen nog te wijzigen. Naar mijn meening is de mogelijkheid van een goede wetstoepassing hierbij zeer nauw betrokken.

Aan den anderen kant echter beschouw ik het als een deugd van het ontwerp, dat niet is ingegaan op den wensch van een minderheid in den Hooogen Raad van Arbeid om de uitvoering der sociale verzekering uitsluitend te doen geschieden door bedrijfsverenigingen, berustend op het verplichte lidmaatschap van alle werkgevers en werknemers uit den betrokken bedrijfstak. In een dergelijk stelsel, waarin zoowel de uitvoering der verzekering als het dragen van het risico gemonopoliseerd zou zijn, zou, wat naar mijn gevoelen de voornaamste sociale tendenz is der ongevallenverzekering, n.l. het streven naar ongevallen-voorkoming, veel van zijn kracht verliezen. Al hoort, wat den inhoud van het begrip betreft, de ongeval-lenbeperving zeker niet tot de ongevallenverzekering, het instituut van sociale verzekering, dat het eerste zou verwaarloozen om zich tot het laatste te bepalen, zou zonder twijfel zijn sociale taak slechts ten halve verrichten. Het huidige stelsel der industrieele ongevallenverzekering, met zijn mogelijkheid van overdracht van het financieele risico, heeft ten minste dit goede, dat het de ondernemingen, die uit een oogpunt van bedrijfsveiligheid, een goed risico opleveren, zelf de voordeelen van het risicogehalte laat genieten en aldus den werkgevers zelve direct belang geeft bij een goede bedrijfsbeveiliging. Dat hierin voor de arbeiders een groot belang ligt besloten, is zonder meer duidelijk. Een stelsel nu dat een bestaanden prikkel tot bedrijfsbeveiliging zou wegnemen, is alleen daarom reeds te veroordeelen. Bij een monopolie dwingt men goede en slechte ondernemingen bijeen en verzwakt den voor het streven naar bedrijfsbeveiliging machtigen factor van het eigenbelang, al is dit gelukkig niet de enige factor, die in het spel is.

In de tweede plaats heeft het ontwerp, doordat het de talrijke bestaande ziekenkassen uitschakelt, een wel begrijpelijke onrust gewekt in de kringen der kassen. Toch is de met die onrust gepaard gegane verontwaardiging in zooverre misplaatst, als niet valt in te zien hoe in een op eenheid aangelegd stelsel aan de ziekenkassen een in de wet gegrondveste positie als uitvoeringsorgaan zou kunnen worden gegeven. Men kan toch niet al de kassen tot bedrijfsvereniging promoveeren, hetgeen bovendien reeds onmogelijk is door de samenvoeging der ongevallen- met de ziekteverzekering. Deze samenvoeging is een uit een oogpunt van vereenvoudigde administratieve behandeling zoo belangrijke maatregel, dat daarvan in geen geval mag worden afgezien.

Ongetwijfeld moet erkend worden het groote nut dat de ziekenkassen gesticht hebben als pioniers op het terrein der ziekteverzekering, waarop zij eerbiedwaardig werk hebben verricht. Men kan dit erkennen en toch van meening zijn, dat haar taak als wegbe-reiders op een bepaald oogenblik is afgelopen en zij plaats hebben te maken voor hooger georganiseerde vormen van particulier initiatief, die het door de kassen op een ander plan aangevangen werk voortzetten in denzelfden geest waarin het is begonnen. Het is en blijft de verdienste der ziekenkassen dat zij een groot deel van ons volk met het voor-zichzelf-zorgen hebben vertrouwd gemaakt. Nu de tijden gerijpt schijnen voor een meer algemeene en complete verze-nlijking van deze gedachte, mogen zij niet daaraan om haar zelfs wil in den weg staan. Dat overigens van hetgeen op het gebied der ziekteverzekering reeds bestaat, zooveel mogelijk worde partij getrokken, is een wenschelijkheid die ook bij de toepassing van deze in ontwerp voor ons liggende wet in het oog zal moeten worden gehouden. Het komt mij voor, dat de bestaande kassen wellicht in samenwerking met de bedrijfsverenigingen nuttig werk kunnen blijven doen.

In dit verband verdient ten eerste de aandacht het in den laatsten tijd geopperde en o.a. van R.-K. werkgeverszijde aanbevolen plan, de ziekteverzekering te laten varen en te volstaan met een uitbreiding van artikel 1638 c B. W. Voor zoover dan nog behoefte

zou blijken te bestaan aan een (vrijwillige) verzeke-ring, zouden de bestaande ziekenkassen daarin kun-nen voorzien. Ik meen tegen dit plan te moeten waar-schuwen en met te meer klem, waar het een gevaar-lijke bekoring zou kunnen blijken te bezitten. Inder-daad verdient een denkbeeld, waardoor een op het be-drijf te leggen last op zoo eenvoudig en practisch mogelijke wijze wordt geregeld, allen steun; in dit opzicht is het bedoelde plan dan ook zeer aantrekke-lijk. Men vergeete echter niet, dat uitbreiding van de bepalingen der wet op het arbeidscontract niet zul-len kunnen geschieden dan onder aanvulling van de wettelijke regeling met voorschriften betreffende het waarborgen der schadeloosstellingen. Anders mist de arbeider in tal van gevallen (faillissement van den werkgever, liquidatie van diens onderneming e.d.) de zekerheid dat de werkgever in de toekomst zijn ver-plichtingen zal kunnen nakomen. Zonder de verplichte verzekering kan men het niet stellen; zooals deze in het wetsontwerp is geregeld, komt zij feitelijk neer op het van de zijde der R.-K. werkgevers aanbevolen verlengstuk der arbeidsovereenkomst.

Echter de voornaamste fout van het plan der R.-K. werkgevers is, dat het geen rekening houdt met de gebeurtenissen en omstandigheden, die tot de indie-ning van het ontwerp-Aalberse hebben geleid. Ik wies er reeds in mijn eerste artikel op, dat juist het totstandkomen van een vergelijk tusschen de verschil-lende tegenstanders der Ziekwet-Talma, (het com-promis Posthuma-Kupers) voor Minister Aalberse de aanleiding is geweest om niet over te gaan tot invoe-ring der wet, ofschoon deze invoering een onderdeel vormde van het verkiezingsprogram van 1918 der coalitiepartijen. Het staat voor mij vast, dat wanneer de houding van bepaalde werkgeversgroepen thans aanleiding zou zijn dat van aanneming van het ont-werp-Aalberse niets komt, voor een opvolgende regee-ring (die wel nagenoeg dezelfde kleurschakeering zal vertoonen als deze) om politieke redenen niet, veel anders zou overblijven dan invoering der bestaande Ziekwet. Men heeft er zich wel van te doordrin-gen, dat het thans gaat om een wettelijke regeling der ziekteverzekering in den geest der laatstgenoemde wet of in den geest van het aanhangige ontwerp; tertium non datur. Zoo beschouwd kan, dunkt mij, de keus juist voor wien zich aangetrokken zou voe-len tot het plan der R.-K. werkgevers, niet moeil-ijk zijn.

Ik bevind mij dus tegenover dezelfde conclusie als waarmede ik mijn vorig artikel besloot. Het komt mij voor, dat ieder tegenstander van overheidsbe-moeding met het bedrijfsleven het ontwerp van Minis-ter Aalberse moet steunen als een poging om het be-drijf vrij te maken van Staatsvoogdij. Er is lang ge-noeg gevochten voor de idee, óók in de sociale ver-zekering de belanghebbenden hun eigen zaken te laten beheeren. De oppositie tegen een wetsontwerp, waarin die idee eindelijk is belichaamd, blijve voor-behouden aan de verstokte „étatisten”, van wie ik in den aanhef sprak.

POSTHUMA.

NEDERLAND EN DE HAAGSCHE CONDITIËN.

Het belangwekkende artikel van Mr. G. van Slooten Azn. onder den titel „Moet Nederland thans de Haguc Rules aanvaarden” in No. 475 van dit weekblad zal niet nagelaten hebben, als afkomstig van zulk een deskundig jurist, de aandacht te trekken van hen, die in 't algemeen bij de zeescheepvaart belang hebben.

De vraag in het opschrift van zijn artikel gesteld meent de heer Van Slooten bevestigend te moeten beantwoorden en spoedige aanvaarding van de Brus-selsche Conventie acht hij gewenscht ten einde, nog vóór ons nieuwe Zeerecht in werking zal zijn getre-den, de wet door middel van een z.g. novelle alsnog met de Conventie in overeenstemming te brengen.

Indien onze Regeering tot ratificatie van de Brus-

selsche Conventie mocht overgaan, zou een novelle voorwaar geen overbodige weelde zijn. Immers zonder overeenstemming van wet en conventie zou een irrationele ongelijkheid van berechting ontstaan tusschen Nederlandsche en vreemde belanghebbenden bij schepen en hunne ladingen.

De zaak is nu reeds ingewikkeld genoeg want reeds thans is op uitgaand verkeer uit Engeland op Nederlandsche schepen en het Nederlandsche Zeerecht en de Engelsche „Carriage of Goods by Sea Act, 1924” van toepassing, zoodat, waar het dwingend recht geldt, de Nederlandsche reeders de voor hen ongunstige bepalingen van beide wetgevingen op zich toegepast kunnen zien.

Niet meer dan een vier- à vijftal artikelen, zegt de heer Van Slooten, zouden, om de bestaande verschillen tusschen (de nieuwe) wet en conventie weg te nemen, wijziging behoeven te ondergaan. Welke de voornaamste van die verschillen zijn moge hieronder worden vermeld:

a. volgens de Haagsche Condiitiën heeft de ontvanger ingeval van uiterlijk waarneembare manco of schade tot de aflevering van het goed, en bij niet uiterlijk waarneembare manco of beschadiging tot drie dagen daarna tijd hiervan kennis te geven aan den vervoerder, terwijl hij volgens het nieuwe Zeerecht drie dagen tijd daarvoor heeft bij beschadiging en voor manco dit terstond bij de inontvangstneming moet doen;

b. de Condiitiën stellen den tijd voor het instellen van rechtsvorderingen op één jaar, het Zeerecht op één maand;

c. voor den reeder is de maximum te vergoeden schade of verlies door de Condiitiën op £100, door het Zeerecht op f 600 per collo bepaald;

d. onbekendheidsclausules, die de Condiitiën in 't algemeen niet toestaan, zijn volgens het Zeerecht geoorloofd;

e. verplichten de Condiitiën, in tegenstelling met het Zeerecht, den reeder in 't algemeen de hem door den inlander verstrekte gegevens betreffende de lading op het cognossement te vermelden;

f. gelden bepaalde vermeldingen in het Hagüe-Rule-cognossement als prima-facie bewijs waartegen dus tegenbewijs mag worden geleverd, terwijl het Zeerecht zulks in 't algemeen niet toestaat; en

g. is de reeder volgens de Condiitiën slechts in zooverre aansprakelijk, dat hij voor het behoorlijk bemannen van zijn schip heeft zorg te dragen; ons nieuwe Zeerecht stelt den reeder echter in 't algemeen ook aansprakelijk voor de daden en verzuimen van zijn personeel en van anderen aan boord werkzaam.

Men ziet dus dat dan weer het Zeerecht (a, b, c, d en e) dan weer de Condiitiën (f en g) voor reeders voordeliger zijn. Welke van beide regelingen de voorkeur verdient wil ik hier in het midden laten. In elk geval zal het niet zoo heel veel moeite kosten ons nieuwe Zeerecht aan de Haagsche Condiitiën aan te passen.

Met den wensch, door Mr. van Slooten voorgestaan, dat dit spoedig moge gebeuren kan men het terwille van de internationale eenvormigheid eens zijn. Echter wil het mij voorkomen dat het noodzakelijk is op één punt, waarover de heer Van Slooten met geen enkel woord gerept heeft, de aandacht te vestigen, n.l. dit dat de Haagsche Condiitiën weliswaar op 1 Januari op van Engeland uitgaande ladingen van toepassing zijn krachtens de „Carriage of Goods by Sea Act, 1924” maar dat deze wet nog eenige artikelen aan de eigenlijke „Rules” vooraf doet gaan, die tot gevolg hebben, dat de Condiitiën zelve (en dus ook de Conventie) niet onbelangrijk worden gewijzigd.

In de eerste plaats is nog eens uitdrukkelijk bepaald dat de reeder niet absoluut voor zeewaardigheid van zijn schip aansprakelijk is. Hij heeft alleen de verplichting „to exercise due diligence to make the

ship seaworthy”. Hoewel de Regeering bij de debatten in de Tweede Kamer de ongerustheid der reeders hieromtrent grootendeels heeft weggenomen, is de reeder, volgens den tekst der nieuwe wet, „niet vrij te bedingen dat hij niet of niet dan tot een beperkt bedrag aansprakelijk is voor schade veroorzaakt door ongeschiktheid van het vervoermiddel tot het overeengekomen vervoer”. Het lijkt mij begrijpelijk dat deze woorden aanvankelijk zijn opgevat als bedoelende den reeder absoluut voor een zeewaardig schip aansprakelijk te stellen. Maar er is meer.

Een ander der voorafgaande artikelen van de Engelsche wet, welk artikel in margine als volgt wordt omschreven: „Modification of Rules 4 and 5 of Article III in relation to bulk cargoes”, bepaalt dat de prima-facie bewijskracht van de vermeldingen betreffende de lading op het cognossement niet geldt wanneer het, zooals b.v. in de kolenvaart, gewoonte is dat het gewicht van de lading door derden (spoorwegen, haven-autoriteiten enz.) is vastgesteld.

Behalve deze verzachting van de Condiitiën ten behoeve van de reeders, bevat de Engelsche wet nog een derde artikel, hetwelk bedoelt aan de bezwaren van de kustvaart tegen de Condiitiën tegemoet te komen.

Het moge derhalve een ieder duidelijk zijn, dat, door nu de Conventie in ongewijzigden vorm in ons zeerecht te verwerken, de Nederlandsche reeders in ongunstiger positie zouden komen dan hun Engelsche collega's, die tot nu toe de eenige zijn voor wie de Haagsche Condiitiën wettelijk gelden (nevens natuurlijk andere reeders, wier schepen uitgaande lading van Engeland vervoeren).¹⁾

Dat Duitschland nog geen aanstalten schijnt te maken de Conventie binnenkort te teekenen, was voor Engeland van veel minder belang dan het voor de Nederlandsche reederijen is. Deze hebben toch veel meer dan de Engelsche lijnen met Deutsche verscheepers te maken, die, algemeen gesproken, meer rechten aan cognossementen meenen te kunnen ontleenen dan hunne Engelsche collega's plegen te doen.

De heer Van Slooten zegt dat, indien de (Nederlandsche) reeders „nog eenige bedenkingen tegen de conventie mochten koesteren, hun stem toch weinig geluid zou hebben, aangezien niet in de eerste plaats in hun belang de cognossementsvoorschriften en in onze nieuwe Zeewet en in de conventie zijn opgenomen”, maar ik veroorloof mij met gepaste bescheidenheid te vragen of de stem der Nederlandsche scheepvaart, die voor ons land van zulk een eminent belang is,²⁾ dan zóó weinig telt en of het niet een algemeen Nederlandsch belang is onze scheepvaart niet méér lasten op te leggen dan op hare buitenlandsche concurrenten rusten.

Vooruitstrevendheid is in het algemeen te prijzen, maar mij dunkt dat Nederland zich ten nadeele van een zoo belangrijk bedrijf als de zeescheepvaart niet de weelde behoort te veroorloven om onder de huidige gewijzigde omstandigheden als eerste Engeland te volgen nu dit land bovendien in de Condiitiën nog verandering bracht.

Het feit dat de Nederlandsche Reedersvereniging hare leden aangeraden heeft een z.g. „paramount clause” op hunne van Engeland uitgaande cognossemen-

1) Ook in Australië werden op overeenkomstige wijze als in Engeland op 1 Januari 1925 voor uitgaande ladingen wettelijke bepalingen van kracht. De aan de Haagsche condiitiën voorafgaande bepalingen der Australische Wet wijken weer eenigszins van de Engelsche af.

2) In 1923 bedroeg de netto tonnenmaat per hoofd der bevolking in:

Noorwegen	455
Groot-Brittannië en Ierland	274
Nederland	193
Denemarken	171
Zweden	126
Vereenigde Staten	98
Griekenland	64
Frankrijk	53

ten te stempelen, waardoor de Haagsche Condiëtiën toepasselijk worden, kan kwalijk worden aangevoerd als een bewijs, dat de Nederlandsche reeders onder de tegenwoordige omstandigheden algemeen en vrijwillig tot invoering der Haagsche Condiëtiën willen overgaan. Immers het lag op den weg der Reedersvereniging, haar leden de noodige aanwijzingen te geven op welke wijze het best kon worden voldaan aan de vereischten eener Engelsche wet, waarmede men bezwaarlijk in strijd kan handelen.

Het staat dus vast dat door Engeland aan de internationale eenvormigheid ernstig afbreuk is gedaan. Mr. van Slooten ziet daar geen groot bezwaar in, hetgeen moge blijken uit zijn woorden: „Bovendien, de conventie is slechts een minimum-regeling, de nationale wetgever mag de belanghebbenden bij ladingen niet slechter behandelen *maar wel beter*.” Hij acht het dus niet bedenkelijk, wanneer, met behoud van de bepalingen, welke thans in ons nieuwe Zeerecht voor de reeders al ongunstiger zijn dan in de Brusselsche Conventie, bovendien de voor de reeders bezwaarder bepalingen der Conventie in ons zeerecht zouden worden verwerkt, zulks ten voordeele van de belanghebbenden bij de lading.

Hierdoor zou echter m.i. juist het tegendeel bereikt worden van internationale eenvormigheid, welke toch doel en opzet der Haagsche Condiëtiën is geweest, hetgeen reeds voldoende blijkt uit het opschrift dat de Brusselsche Conventie draagt: „*Convention internationale pour l'unification de certaines règles en matière de connaissement*.” Bovendien zijn de Condiëtiën als het resultaat van „bargaining”-tusschen de „mannen van de praktijk” te beschouwen en het zou dus behalve onredelijk ook onbillijk zijn wanneer met dit feit geen rekening werd gehouden.

Nog dezer dagen kwam het belang van internationale eenvormigheid duidelijk naar voren. De vorige week nam het „Comité des transports par mer” der Internationale Kamer van Koophandel te Parijs de volgende motie betreffende de Haagsche Condiëtiën aan, welke motie door den Raad van Bestuur der Kamer werd bekrachtigd:

„Le Comité donnant son entière approbation à la résolution No. XIII du Congrès de Rome relative aux connaissements recommande aux Gouvernements de tous les pays maritimes de donner immédiatement force de loi à la Convention qui comprend les Règles de La Haye, telle qu'elle a été approuvée par la Conférence Diplomatique de Bruxelles en Octobre 1923; ceci de manière à ce que le commerce ne soit pas plus longtemps privé des avantages que comporte le caractère précis et uniforme de ces règles.

Le Comité est d'avis que, ce faisant, les gouvernements évitent scrupuleusement toute modification de fond ou de forme de la Convention telle qu'elle a été approuvée et veillent à ce que toute traduction des règles concorde exactement avec les textes officiels de la Convention.”

De resolutie kort geleden aangenomen in een vergadering van de „Shippers Conference of Greater New York” spreekt eveneens van „the manifest desirability of uniformity in ocean bills of lading.”

Met echt „vaderlandsche bedachtzaamheid” zal dus, naar mijne meening, onder de huidige omstandigheden eerst dan tot onderteekening van de Brusselsche Conventie door Nederland kunnen worden overgegaan, wanneer blijkt dat dit niet slechts door één, maar door het meerendeel der zeevarende landen geschiedt, in de eerste plaats door onze ernstigste mededingers.

In de tweede plaats dient dan wel goed te worden overwogen of het niet gewenscht is om — ter wille van internationale eenvormigheid — de wijzigingen, door Engeland in de Haagsche Condiëtiën aangebracht, eveneens in de Conventie over te nemen. Het beste zou dit ongetwijfeld door middel van hernieuwd internationaal overleg kunnen geschieden door de Staten, die aan de totstandkoming der Conventie hebben medegewerkt.

In géén geval echter zal ons Zeerecht een opeen-

stapeling mogen zijn van de voor reeders bezwarende bepalingen en uit de wet, zooals zij thans luidt, en uit de Brusselsche Conventie. Dit zou hoogst onbillijk zijn; en bovendien voorbijstreven van het gestelde doel n.l. internationale eenvormigheid op het stuk van cognossementen.

Mr. F. W. A. DE KOCK VAN LEEUWEN.

* * *

De Redactie was zoo vriendelijk mij de proef van bovenstaand belangrijk artikel van Mr. de Kock van Leeuwen ter inzage te geven en mij in de gelegenheid te stellen daarop aanstonds iets te antwoorden. Ik maak van dit welwillend aanbod slechts in zooverre gebruik, dat ik de vraag zelve betreffende de opportuniteit van onmiddellijke toetreding tot de conventie rusten laat. Hieromtrent is thans het woord aan de belanghebbenden bij ladingen. Ik ben geen reeder en geen koopman of bankier, en wil omtrent de bovenbedoelde vraag wel mijn onpartijdige meening zeggen, doch geen strijd voeren.

Het heeft mij verheugd, dat Mr. de Kock van Leeuwen slechts zeven punten ziet, welke voor wijziging door een Novelle in aanmerking zouden komen. Ik meen, dat daarvan nog wel een paar af kunnen nu het toch vaststaat, dat de Conventie éénheid wil brengen op één bepaald punt n.l. het *minimum* van onvervreembare rechten dat onder iedere wetgeving aan cognossementhouders toekomt.

Dat minimum is door de inleidende bepalingen van de Engelsche „Carriage of Goods by Sea Act, 1924” niet aangetast. Het artikel over de zorg voor zeewaardigheid herhaalt slechts uitdrukkelijk wat in de Rules staat en het is alleen geschreven om duidelijk te maken, dat nationaal recht op dit punt wordt afgeschaft. Het artikel omtrent de bulk-cargoes is overbodig, maar bovendien: het is niet bedoeld als verzachting van de Rules ten behoeve van de reeders, doch veeleer als tegemoetkoming aan bezwaren van inladers, die niet wilden dat de reeders hen aansprakelijk zouden houden voor opgave van hoeveelheden, die zij — de inladers — niet hadden kunnen controleren. De bepaling omtrent de kustvaart heeft voor ons geen belang, omdat wij geen kustvaart hebben.

Ik wil toegeven, dat de reeders bezwaren kunnen hebben tegen de conventie en volkomen te goeder trouw van meening zijn, dat deze regeling hun geld kan kosten. Doch het geldt hier de beëindiging van een jarenlangen strijd door een eervollen vrede, en daarbij zal men moeten komen tot een compromis, tot geven en nemen. Nu staat dit vast; dat een dergelijk compromis reeds voor een dertigtal jaren in de Vereenigde Staten is tot stand gekomen en dit niet alléén, maar ook, dat onze Nederlandsche transatlantische maatschappijen al dien tijd hare thuisreizen zowel als hare uitreizen onder de Amerikaansche bepalingen hebben gemaakt. Zij hebben zich daardoor nooit bezwaard gevoeld, althans hiervan nooit melding gemaakt. Alvorens de nu in het algemeen aangegeven bezwaren tegen de conventie te durven wegen, zou ik die wel eens meer concreet willen zien uitgedrukt.

G. v. S.

DE RIJNVAART OP AMSTERDAM.

Een dezer dagen is verschenen het Maandbericht van het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam, over December 1924. ¹⁾

In deze, van maand tot maand verschijnende statistische publicatie worden cijferoverzichten gegeven, die op belangrijke factoren in het leven van de gemeente betrekking hebben. Zoo worden met betrekking tot de Rijnvaart vermeld het aantal en den inhoud van de aangekomen en van de vertrokken schepen, en het maandbericht over December voltooit op deze wijze het overzicht van het scheepvaartverkeer met den Rijn over het jaar 1924.

¹⁾ No. 12 van den 30sten jaargang van de Statistische Maandberichten.

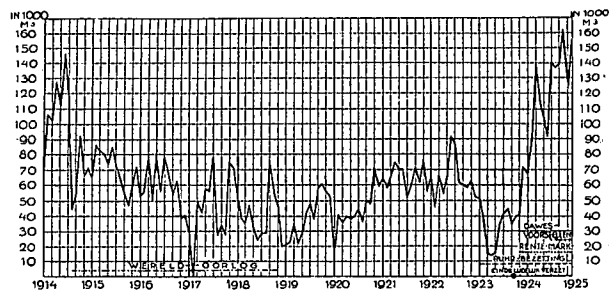
Thans blijkt, dat de Rijnvaart op Amsterdam het peil van voor den oorlog weder heeft bereikt en in de tweede helft van 1924 belangrijk heeft overschreden.

Inhoud van de per maand te Amsterdam binnengekomen Rijnschepen in 1000 M³.

	1914	1915	1916	1917	1918
Januari	68	66	54	29	52
Februari	107	87	56	1	39
Maart	101	82	79	49	35
April	128	80	50	43	48
Mei	112	74	80	58	33
Juni	149	85	55	57	25
Juli	117	73	79	78	29
Augustus	45	64	70	28	29
Septemb.	56	56	54	34	76
October	93	48	64	28	57.4
November	67	61	39	76	47.1
December	71	72	40	72	20
Totaal	1.164	848	720	553	490

	1919	1920	1921	1922	1923	1924
21	17	65	68	52	68	68
23	41	58	46	36	90	90
37	35	65	68	16	138	138
21	40	76	55	15	116	116
30	37	70	67	17	105	105
43	40	70	92	34	92	92
49	45	52	88	41	140	140
38	36	60	61	45	137	137
58	51	71	60	35	139	139
61	48	62	59	40	162	162
57	71	76	63	41	124	124
53	59	57	53	72	154	154
	491	520	782	780	444	1.466

In onderstaande grafiek is het verloop van de Rijnvaart over de veelbewogen periode van 1 Januari 1914—31 December 1924 in beeld gebracht en zijn aangegeven de belangrijkste gebeurtenissen, die op dit scheepvaartverkeer invloed hebben uitgeoefend: de wereldoorlog van 2 Augustus 1914 tot 11 November 1918; de Ruhrbezetting van 9 Januari 1923 af; de instelling van de rentemark op 15 November 1923; en de aanvaarding door Duitsland van de Dawes-vorstellen op 17 Augustus 1924.

De Rijnvaart had, sedert de opening van het Merwedekanaal op 4 Augustus 1892, een vrijwel onafgebroken stijgende lijn gevolgd tot Augustus 1914. Bij het uitbreken van den oorlog is ze niet aanstands tot het laagste peil teruggevallen; Duitsland heeft getracht met de nog toegankelijke landen een geregeld economisch verkeer zoo lang mogelijk te onderhouden. In de laatste 2 jaar van den oorlog vermindert de Rijnvaart in omvang, en vooral in regelmaat. Dat vervolgens een vrede, die voor Duitsland de nederlaag realiseerde en een binnenlandsche omwenteling bracht, geen onmiddellijk herstel van de Rijnvaart zou met zich brengen, was te voorzien. Het duurt dan weder omtrent 2 jaar voor van eenige duurzame verbetering blijkt. Deze komt, in weerwil van de groote instabiliteit van den Duitschen wisselkoers. De Fransche Ruhrbezetting brengt tijdelijk een inzinking. Er is aanleiding deze niet uitsluitend als direct gevolg van de bezetting aan te merken, maar vóór een be-

langrijk gedeelte als gevolg van de door het feit der bezetting opgeroepen reacties, de werkstakingen, het lijdelijk verzet, de desorganisatie van het verkeer in een belangrijk gedeelte van het Rijnsch—Westfaalsch industriegebied, en van den daarmee gepaard gaanden verderen val van de mark. Bij het opgeven van den weerstand en nog vóór de instelling van de rentemark was gedeeltelijk herstel reeds ingetreden.

De groote verbetering zou echter eerst komen toen in Duitschland de monetaire-politiek van Dr. Haverstein werd verlaten en aan Dr. Schacht de handen werden vrijgegeven tot het stabiliseeren van de munteenheid. De Rijnvaart reageerde hierop onmiddellijk en op een wijze, die geen twijfel liet omtrent de aanwezigheid van een economischen drang, die slechts op meer normale verkeerstoestanden wachtte om door te breken. Het herstel van de Rijnvaart na de instelling van de rentemark stelde een keer te meer de betekenis in het licht van stabiele geld- en wisselkoersen voor het internationale goederenverkeer.

Wanneer men zich nu afvraagt, of de opleving van de Rijnvaart op Amsterdam van duurzamen aard zal zijn, moet het antwoord luiden, dat thans geen aanwijzing aanwezig is, op grond waarvan zou moeten worden aangenomen, dat het scheepvaartverkeer tusschen Amsterdam en den Duitschen Rijn zich op het bereikte niveau niet handhaven zal. De rentemark heeft zich in de afgelopen periode van 15 maanden gequalificeerd als stabiel betaalmiddel. Het aanvaarden, door alle partijen, van de Dawes-vorstellen heeft een gunstigen invloed uitgeoefend zoowel op de internationale verhoudingen als op den binnenlandischen economischen toestand van Duitschland; de rechten en verplichtingen, althans voor de eerste 5 jaren, liggen vast in over en weer aanvaarde cijfers. Indien niet alle teekenen bedriegen, legt Duitschland, ongeacht zijn politieke oriëntatie, zich in economischen zin met ernst toe op de toekomst; daarin begünstigd door zijn gedwongen demilitarisatie en den zoozeer gereduceerden rentelast van zijn oude schulden. Ten slotte moet in acht worden genomen, dat verwezenlijking van het Dawes-plan zonder een groot Duitsch uitvoersaldo niet mogelijk is. In de daarom noodzakelijke politiek voor economische expansie zal het Rijnsch—Westfaalsch industriegebied een belangrijke rol hebben te vervullen.

Onder al deze omstandigheden zou het geen blijk van lichtvaardig optimisme zijn, rekening te houden met de waarschijnlijkheid dat de Rijnvaart op Amsterdam zich op het thans bereikte niveau zal handhaven, en de mogelijkheid van verdere ontwikkeling niet bij voorbaat uitgesloten te achten.

De verbetering van den scheepvaartweg tusschen Amsterdam en den Duitschen Rijn is thans urgent als ooit te voren.

De Staatscommissie-Limburg heeft haar belangrijk, met een 16-tal grafieken en situatietekeningen toegelicht rapport op 17 December 1924 uitgebracht. Na niet minder dan 14 ontwerpen op doeltreffendheid te hebben getoetst, komt de Commissie eenstemmig tot de slotsom, dat plan E, Amsterdam—Utrecht—Wijk bij Duurstede—Tiel, uit een technisch en economisch oogpunt het meest voor uitvoering in aanmerking komt.

Van dit rapport heeft, in de nummers van dit weekblad van 21 en 28 Januari j.l., het lid der Staatscommissie, de heer A. Donker, een overzicht gegeven. In de belangwekkende uiteenzetting van de nationale en internationale beteekenis van een aan de eischen van het verkeer beantwoordende scheepvaartverbinding, waarmede de heer Donker zijn overzicht besluit, overweegt hij, dat, hoewel volgens de aan het rapport toegevoegde grafiek (die niet verder gaat dan 1922) de Rijnvaart op Amsterdam zich nog niet tot het cijfer van voor den oorlog heeft kunnen verheffen, het jaar 1924 ten opzichte van het algemeen wereldverkeer

Amsterdamsch Rijnvaartverkeer.

Tijdvak 1 Januari 1913—31 Juli 1914.

Binnengekomen te Amsterdam		Vertrokken uit Amsterdam		Totaal		Verkeer per maand		Gemiddelde tonneninhoud per schip
Aantal schepen	Tonneninhoud	Aantal schepen	Tonneninhoud	Aantal ¹ schepen	Tonneninhoud	Aantal schepen	Tonneninhoud	
2815	1.950.301	3058	2.127.840	5873	4.078.141	309	214.639	695
Tweede halfjaar van 1924								
1108	856.396	981	758.039	2089	1.614.435	348	269.072	773

nieuwe vergezichten heeft geopend, die de hoop wettigen dat wij thans weder betere tijden tegemoet gaan.

Deze verwachting is derhalve, — althans voor wat de Rijnvaart op Amsterdam betreft, — door de feiten bewaarheid, zoo niet overtroffen.

Om het huidige Amsterdamsche Rijnvaartverkeer nader te vergelijken met dat van voor den oorlog, stellen we tegenover elkander het gemiddelde per maand van de te Amsterdam aangekomen en vertrokken Rijnschepen over de voor-oorlogsche periode 1 Januari 1913—31 Juli 1914, en het overeenkomstige maandgemiddelde van het laatste halfjaar van 1924.

Het Amsterdamsche Rijnvaartverkeer was derhalve over het laatste halfjaar van 1924, naar tonnenmaat, ruim 25 pCt. hooger dan in de hoogste periode voor den oorlog; en de gemiddelde inhoud van de schepen, waarmede dat verkeer plaats heeft, blijkt met ruim 11 pCt. te zijn gestegen.

Ten betooge van de urgentie van een beteren scheepvaartweg lijkt van deze beide conclusies de een ons niet minder belangrijk toe dan de ander.

In het K. B. van 7 Januari 1921, No. 39, waarbij de Staatscommissie-Limburg werd ingesteld, werd haar opdracht in het kort aldus omschreven, dat zij zoude instellen een onderzoek naar de beste wijze, waarop een verbeterde scheepvaartweg van Amsterdam naar den Boven-Rijn, zoo spoedig doenlijk kon worden tot stand gebracht. De Staatscommissie heeft haar onderzoek gesloten, en het resultaat, in den vorm van een stellig advies, openbaar gemaakt; ¹⁾ thans moet nog het werk worden tot stand gebracht, — zoo spoedig doenlijk.

A. STAPEL.

Amsterdam.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ÉCONOMISCHE EN FINANCIËELE ONTWIKKELING VAN OOSTENRIJK IN 1924.

Dr. Richard Kerschagl te Weenen schrijft ons:

Het meest opvallende kenmerk van het jaar 1924 in Oostenrijk was wel de financieele en economische crisis, die het begin van het jaar in zekeren zin als een terugslag op de saneering medebracht en die ernstige moeilijkheden op de geldmarkt en de beurs deed ontstaan. Al was ook de ineenstorting van twee tamelijk groote en een reeks kleinere en heel kleine banken niet te vermijden, toch werd in het algemeen een tweeledig doel bereikt. In de eerste plaats werd door dezen golf van liquidaties en faillissementen een zuivering van de markt bewerkstelligd, die alle zwakkere alsmede de onsolide elementen op een misschien zelfs wel wat te vergaande wijze wegspoelde en daardoor een steviger grondslag voor de credietmarkt als geheel deed ontstaan. In de tweede plaats gelukte het, de naderwerking van deze geld- en crediet-crisis, wat de hoofdzaak betreft, tot het zuivere bankwezen en wel speciaal tot de speculatiebanken te beperken en vóór alles den muntstandaard en de industrie in haar productie- en weerstandsvermogen absoluut onaangetaast te houden.

De deroute der effectenmarkt was ongetwijfeld zeer

¹⁾ [Zie p.p. 46 en 71 in de Nos. van 21 en 28 Jan. 11. — Red.]

Tabel I. Aandeelenkoersen einde 1923 en einde 1924.

A. 11 Bankaandeelen. ¹⁾

	28 Dec. 1923	31 Dec. 1924
Anglo-Austrian Bank	352.000	190.000
Bank-Verein	235.000	113.000
Boden-Credit-Anstalt	449.000	244.000
Centrab. deutscher Sparkassen	62.000	25.000
Creditanstalt, Oest.	344.900	163.100
Escompte-Gesellschaft Nö.	422.000	280.000
Länderbank	330.000	230.000
Mercur	209.500	114.500
Oest. Nationalbank	1.396.000	1.645.000
Unionbank	352.000	143.500
Verkehrsbank	161.000	48.500
Totaal	4.363.400	3.196.600
Groepindex	100 %	73 %

¹⁾ De Oesterr. Nationalbank buiten beschouwing gelaten zou de groepindex slechts 52 % bedragen.

B. 11 Industrieaandeelen (IJzer, machines, electriciteit).

	28 Dec. 1923	31 Dec. 1924
Alpine Montan	776.000	374.900
Berg- und Hüttenwerke	6.400.000	4.955.000
Felton & Guillaume	640.000	316.000
Krupp A.G.	479.000	225.000
Brückenbau u. Eisenkonstruktion	700.000	290.000
Denés & Friedmann	1.700.000	920.000
Wr. Lokomotivfabrik	2.610.000	1.450.000
Simmering Maschinen	400.500	204.000
Brown-Boveri Werke	270.000	135.000
Oest. Siemens-Schuckertwerke	248.900	110.000
Stern & Haferl	445.000	176.000
Totaal	14.669.400	9.155.900
Groepindex	100 %	62 %

C. 11 Industrieaandeelen (Chemisch, papier, hout).

	28 Dec. 1923	31 Dec. 1924
F. X. S. Brosche	3.438.000	2.600.000
Dynamit	10.350.000	3.940.000
Solo Zündwerke	2.000.000	1.310.000
Teerag	600.000	215.000
Brigl & Bergmeister	2.495.000	1.150.000
Heinrichsthaler	2.220.000	920.000
Neusiedler	2.975.000	1.175.000
Vernay Druck	298.000	100.000
Gutmann	1.430.000	820.000
Holz & Industrie-A. G.	60.700	14.500
Timber	800.000	378.500
Totaal	26.666.700	12.623.000
Groepindex	100 %	46 %

D. 11 Industrieaandeelen (Bouw, Textiel, brouwerijen).

	28 Dec. 1923	31 Dec. 1924
Allg. Oest. Bauges.	712.000	229.000
Union-Bau-Ges.	720.000	218.000
Wiener Bau-Ges.	460.000	134.000
Wr. Ziegelwerke	1.350.000	570.000
Awestem	243.000	76.000
Cosmanos	1.010.000	895.000
Hanf, Jute & Text.	2.100.000	1.050.000
Tarbouches	2.645.000	1.510.000
Gösser Brauerei	3.710.000	2.240.000
Liesinger Brauerei	1.150.000	507.000
Nuszdorfer Brauerei	3.270.000	720.000
Totaal	16.370.000	8.149.000
Groepindex	100 %	49 %

Totaalbedrag 62.069.500 | 33.124.500
 Gemiddelde index (Einde 1923 = Basis = 100): 53 %

groot. Het meerendeel der fondsen verloor ongeveer de helft van de koerswaarde, die zij begin 1924 hadden, en het gelukte eerst in den aanvang van den herfst van 1924, een stabilisatie en blijvende consolideering op de effectenmarkt tot stand te brengen. Tabel I geeft een overzicht van de bewegingen op de effectenmarkt door vergelijking van de koersen van begin en einde 1924. Daaraan moet nog worden toegevoegd, dat deze koersdaling noodzakelijkerwijze moest duren, tot de hoeveelheden, die het buitenland voor zuiver speculatieve doeleinden opgekocht en niet had willen aanhouden, en die, welke in het binnenland door zwakke handen gekocht waren, niet in staat hen aan te houden, waren teruggestroomd en een blijvende belegging gevonden hadden. Nu dit proces reeds sedert maanden afgelopen schijnt te zijn, is het alleszins mogelijk, dat de ingevoerde goudbalans-wetgeving, die in de eerste plaats een duidelijk beeld van den toestand der Oostenrijksche ondernemingen en daarmee een ondubbelzinnige voorstelling van de waarde der Oostenrijksche effecten beoogt te geven, er hoogstwaarschijnlijk nog wel toe leiden zal, dat in sommige waarden, wier kwaliteit nu ongetwijfeld nog sterk onderschat wordt, een geprononceerde stijging te verwachten is.

Wat den algemeenen maatschappelijken toestand aangaat, geeft de hieronder volgende tabel II over het aantal werklozen en faillissementen en faillissements-accorden en III over de indexcijfers der kosten van het levensonderhoud een beknopt overzicht. Het aantal werklozen is tot op ongeveer 150.000 gestegen, een verschijnsel, waarbij men echter in aanmerking moet nemen, dat het voor een groot deel een uitgesproken seizoenkarakter draagt. De cijfers zijn iets hooger dan die van de overeenkomstige periode van 1923, maar zij behoeven, als men in aanmerking neemt, dat het toen nog hoogconjunctuur in vele ondernemingen was, als niet al te buitengewoon hoog beschouwd te worden. Toch treffen de uit de werklozenondersteuning voortvloeiende moeilijkheden natuurlijk zowel de productie als de staatsfinanciën zwaar.

	Aantal werklozen	Faillissementen en accorden	
		Uitgesproken faillissementen	
Januari	119.766	23	107
Februari	125.783	24	109
Maart	106.904	38	175
April	82.551	34	182
Mei	68.475	34	225
Juni	63.556	43	213
Juli	66.457	38	283
Augustus	74.191	33	270
September	77.540	40	194
October	89.017	43	246
November	115.601	59	298
December	± 150.000	59	272

Om de cijfers der faillissementen en faillissements-accorden goed te begrijpen; moet men in aanmerking nemen, dat pas in de allerlaatste maanden de ondernemingen, welke in de lente van 1924 zijn bezweken, in behandeling worden genomen. Er zal dus naar alle waarschijnlijkheid tot tegen het einde van het eerste semester van 1925 geen zeer sterke verflauwing intreden. Twee dingen zijn hier in ieder geval niet ongunstig, in de eerste plaats het verschijnsel, dat het aantal accorden in doorsnede tusschen het vijf- tot tienvoudige der faillissementen schommelt en dat het dus bijgevolg gelukt is, in de overwegende meerderheid der gevallen den totalen ondergang te vermijden en een zoo weinig mogelijk moeilijkheden opleverende liquidatie door te voeren. In de tweede plaats echter wijst de bestendigheid der accoord-cijfers er reeds op, dat het in hoofdzaak om een permanent liquidatie-proces gaat, dat volgens een vast programma afgewikkeld wordt, maar dat reeds sedert maanden geen verdere uitbreiding ondergaan heeft.

De index heeft in het afgelopen jaar een zwak stijgende tendentie vertoond, die in de eerste plaats hieruit moet worden verklaard, dat de index der kosten van het levensonderhoud ongeveer 93 pCt. der vredesprijzen in goud, de groothandelsindex reeds ongeveer 130 pCt. der vredesprijzen in goud heeft bereikt en dat de wederzijdsche toenadering dezer beide indices een langzaam en onvermijdelijk proces vormt.

Tabel III.

Indexcijfers van de kosten van het levensonderhoud			Dollarkoers (Gemiddelde per maand)		
	Absoluut cijfer	Verande- ring t.o.v. de vooraf- gaande maand in		Absoluut cijfer	Verande- ring t.o.v. de vooraf- gaande maand in
		%			%
Januari	22.941	+ 5	Januari	70.935	0
Februari	23.336	+ 2	Februari	70.935	0
Maart	23.336	0	Maart	70.935	0
April	23.361	0	April	70.935	0
Mei	23.797	+ 2	Mei	70.935	0
Juni	24.267	+ 2	Juni	70.935	0
Juli	23.499	- 3	Juli	70.935	0
Augustus	25.050	+ 7	Augustus	70.935	0
Sept.	25.100	0	Sept.	70.935	0
October	25.365	+ 1	October	70.935	0
November	26.482	+ 4	November	70.935	0
December	26.806	+ 1	December	70.935	0

De handelsbalans heeft haar tekort in den jongsten tijd niet onaanzienlijk verminderd (zie de hieronder volgende tabel IV), en zelfs als men in aanmerking neemt, dat de cijfers voor November en December nog niet voorhanden zijn, kan men toch ongetwijfeld van een verbetering van den toestand in het tweede halfjaar van 1924 t.o.v. het eerste halfjaar spreken.

Tabel IV. Handelsbalans (in 1000 goudkr.)

	Invoer	Uitvoer	Verschil
Januari.....	165.878	73.178	92.700 ¹⁾
Februari.....	165.878	73.178	92.700 ¹⁾
Maart.....	172.764	89.677	83.087
April.....	182.892	103.003	79.884
Mei.....	184.644	108.819	75.825
Juni.....	182.891	85.603	97.288
Juli.....	167.577	87.080	80.497
Augustus.....	171.713	103.765	67.948
September.....	184.246	123.359	60.887
October.....	214.839	126.527	88.312
November.....	—	—	—
December.....	—	—	—

¹⁾ Voor Januari en Februari telkens de helft van de toen nog om de twee maanden (Januari en Februari) gepubliceerde som van twee maanden.

De toestand der begroting blijkt het beste in de cijfers der hieronder volgende tabel V; ze toonen aan, dat men zich tot nu toe weliswaar niet tot in bijzonderheden aan de te Genève in de tweede overeenkomst vastgestelde normaalbegroting¹⁾ van 495 miljoen goudkronen voor de loopende uitgaven en 50 miljoen goudkronen voor kapitaalsdoeleinden heeft kunnen houden, doch dat over het algemeen de toestand niet als ongunstig te beschouwen is. In de eerste plaats is het gelukt, juist gedurende de zwaarste crisisperiode niet slechts de geraamde, maar zelfs belangrijk hogere inkomsten te bereiken en voorts is het in het laatste kwartaal van 1924, toen om belastingtechnische redenen in het bijzonder zekere financieele gevolgen van de crisis eerst ten volle merkbaar werden, mogelijk geweest, zich wat de uitgaven betreft, in tegenstelling met het eerste semester van 1924, in een volstrekt dalende lijn te bewegen en zich stipt te houden aan de uitgavencijfers van de raming.

Reden tot onverdeelde voldoening biedt de Oesterrijksche Nationalbank. Het is haar niet alleen gelukt de werking der crisis door een energieke en krachtdadige credietpolitiek zeer belangrijk te verzwakken en den terugkeer van normale crediet-toe-

¹⁾ [Verg. p. 887 in het no. van 8 October 1924. Red.]

Tabel V. Begrooting 1924.

	Werkelijke loop der ontvangsten en uitgaven ¹⁾ (in Milliarden Papierkronen) volgens de gepubliceerde en afgesloten rekeningen, in overeenstemming met de mededeelingen van den Commissaris-Generaal.			Raming (in Milliarden Papierkronen) volgens de rapporten van den Commissaris-Generaal.		
	Uitgaven	Inkomsten	Verschil	Uitgaven	Inkomsten	Verschil
Januari	742.9	739.7	- 3.2	591.8	512.7	- 79.1
Februari.....	636.0	637.0	+ 1.0	588.8	518.7	- 70.1
Maart	779.6	776.5	+ 3.1	640.6	636.4	- 4.2
April	820.4	806.5	- 13.9	651.4	619.8	- 31.6
Mei	736.8	840.8	+104.0	625.2	615.1	- 10.1
Juni	926.2	736.5	-189.7	745.3	691.0	- 54.3
Juli	729.9	767.9	+ 38.0	758.4	657.4	-101.0
Augustus	772.2	689.8	- 82.9	760.4	680.7	- 79.7
September	901.8	722.3	-179.5	764.2	739.9	- 24.3
October	807.4	736.7	- 70.7	805.1	740.9	- 64.2
November	822.9	610.2	-212.7	806.4	617.9	-188.5
December				659.8	607.9	- 51.9

1) De cijfers geven de werkelijk ten bate resp. ten laste der rekeningsperiode komende ontvangsten en uitgaven weer en zijn geen kascijfers.

standen sterk te bespoedigen, zooals de hieronder volgende tabel VI aantoont heeft zij voorts ook hierin succes gehad, dat zij de waarde der kroon absoluut onveranderd gehandhaafd heeft en de door de credietverleening tijdelijk aangezwollen bankbiljettencirculatie in korten tijd weer ingekrompen, ja zelfs het gunstigste dekkingspercentage, dat zij tot dusverre had, weder bereikt heeft.

Tabel VI.

Cijfer	Bankbiljetten in omloop (op den 15en van elke maand) (in milliarden K.)		Dekkingspercentage der bankbiljetten in omloop. (op den 15en van elke maand).		
	Absoluut	Wijziging t.o.v. de vorige maand in %	Metaal voorraad	Leeningen	Staats-schuld
		%	%	%	%
15 Januari	6.491	- 3	56,06	15,66	34,24
15 Februari	6.827	+ 5	51,58	20,34	33,31
15 Maart ..	6.864	+ 0,5	51,49	19,95	31,04
15 April ..	6.868	0	50,48	22,56	29,41
15 Mei	7.032	+ 2,4	46,11	27,62	28,46
15 Juni ...	7.218	+ 2,6	39,97	33,95	28,29
15 Juli ...	7.533	+ 4,3	37,99	36,91	25,94
15 Aug. ...	7.615	+ 1,1	37,44	37,27	25,38
15 Sept. ...	7.603	- 0,1	40,87	34,31	24,91
15 Oct.	7.666	+ 0,8	44,80	30,17	25,12
15 Nov.....	7.603	- 0,8	51,06	23,59	25,44
15 Dec.	7.703	+ 1,3	52,93	21,55	25,61

Zoo biedt dus het einde van 1924 den aanblik van een uitgeluide crisis, die beter doorstaan is dan men misschien eerst wel durfde hopen, en het beeld der volmaakt gehandhaafde, absoluut onaangetaste waarde der Oostenrijksche kroon. Op grond van de ervaringen uit den inflatietijd mag men derhalve de gerechtvaardigde hoop koesteren, dat ook event. verder nog opduikende moeilijkheden van budgetairen en credietpolitieken aard een bevredigende oplossing zullen vinden.

Dr. RICHARD KERSCHAGL.

AANTEKENINGEN.

Discontoverhooging te New York. — Op de mogelijkheid eener spoedige discontoverhooging te New York was in enkele recente Amerikaanse bankpublicaties reeds gepraeludeerd. Gelijk bekend heeft inmiddels op 26 Febr. 11. de F. R. Bank aldaar haar discontovoet van 3 op 3½ pCt. gebracht.

In de eerste plaats mag men hierin een reactie zien op de onder invloed der toenemende bedrijvigheid den laatsten tijd wat ongemakkelijker geworden geldmarkt: Het particulier disconto, dat de laatste maanden gestadig opliep, stond reeds sedert het einde

December aanvankelijk ¼, later ¼, ten slotte ⅝ pCt. boven het bankdisconto.

Verhaast is de verhooging, aldus de correspondent van „The Economist”, wellicht door de groote eischen, welke door andere binnenlandsche centra den laatsten tijd aan New York werden gesteld. Het disconto aldaar was nl. 3 pCt. tegen 3½ bij vier andere en 4 pCt. bij de overige zeven F. R. Banken.

Beziet men den weekstaat van de F. R. Bank te New York, dan blijkt inderdaad gedurende de laatste zes weken van een belangrijke toeneming der herdiscontoeeringen, gevolg van de eischen der Memberbanks.

	in miljoenen \$		
	31 Dec. 1924	21 Jan. 1924	11 Febr. 1925
Goudvoorraad	960	947	888
Geherdisconteerd	81	40	149
In de open markt gekochte wissels	102	62	76
Belegd in U. S. Gov. sec.	170	126	114
Dekkingsperc. (totalreserve in verb. tot bilj. sald. rekg. crt. ...)	74.6	81.8	74.6

De „Economist” meldt, dat uit den weekstaat per 18 Februari een verdere daling van het dekkingspercentage met 5,6 pCt. blijkt. Of de oorzaak ligt in meerdere uitzettingen of verminderden goudvoorraad, wat niet zoo ernstig zou zijn, wordt intusschen niet gemeld.

In Engeland werkte de maatregel als een onaangename verrassing. Wel kon men een paar dagen tevoren reeds in de „Times” lezen, dat sommige der het vorig jaar naar Londen overgebrachte saldi de laatste week werden weggetrokken, in verband met de hogere geldkoersen in de V. S. en de mogelijkheid eener discontoverhooging aldaar. Het bedrag was echter volgens het blad niet van belang en de invloed op de wisselkoersen gering, omdat het hier in een aantal gevallen afwikkeling van termijnverplichtingen gold, aangeaan bij het overbrengen der saldi naar Londen. Intusschen vonden er ook winstnemingen van speculanten plaats.

Toch kwam de mededeeling Donderdag 11. juist na de vergadering van het Bank Court, onverwacht. De Bank reageerde, gelijk bekend, door den volgenden ochtend te kennen te geven, wissels voortaan niet beneden 5 pCt., voorschotten voor een week niet onder 5½ pCt. te zullen vertrekken. Een en ander doet „The Economist” schrijven dat „a series of surprises upset the market”. Begrijpelijk ook, dat er neiging bestond, de practische resultaten der veelgeroemde samenwerking tusschen de Britsche en New Yorksche circulatiebanken te critiseeren.

Intusschen was de bedoeling van de Bank of England duidelijk: handhaving van het Londensche rentepeil boven dat van New York, ten einde terugkeer tot den gouden standaard mogelijk te maken. De markt volgde en Vrijdag liep het geheele renteniveau ongeveer 1 pCt. op; part. disc. van 3½ tot 4¼ pCt. De dollarkoers steeg slechts voorbijgaand van 4.75¼ tot 4.74 doch sloot op 4.75%. Beleggingsfondsen waren flauwer op duurder geld; 3½ pCt. Conversion Loan daalde zelfs 1½ pCt. tot 76%. In dezen loop van zaken komt de algemeene overtuiging tot uiting, dat a.s. Donderdag een officieele verhooging der Bankrente met 1 pCt. mag worden verwacht.

De vraag is gesteld, waarom de Bank op de New Yorksche verhooging van ½ pCt. met een stijging van 1 pCt. reageerde. Het antwoord, dat de Times geeft is, dat de afstand tusschen het particuliere disconto in beide markten tot minder dan ½ pCt. was gedaald. Om Londen voldoende aantrekkingskracht te doen uitoefenen wordt dit blijkbaar onvoldoende geacht.

Het blad merkt verder op, dat zij die in nauwe aanraking verkeerden met Amerikaanse toestanden, voorloopig geen verdere verhooging van het New Yorksche disconto verwachten, tenzij de speculatie

de goederenprijzen tot een gevaarlijk niveau zou opdrijven.

Verdere discontoverhoging te Londen zou dan noodig zijn. Hiermede wordt een kwestie aangeroerd, door Keynes in de voorlaatste „Nation” nog eens scherp gesteld, de vraag nl. of terugkeer tot den gouden standaard voor Engeland een zoo begeerlijk goed is, dat het er den prijs van, in 't algemeen gesproken, hetzelfde prijs- en geldrente-niveau als in de V. S. voor over kan hebben. De keus is in Engeland gedaan en Keynes acht haar fataal. Fataal ook om deze reden, dat in de gouden-standaard-alliantie de leiding zal uitgaan van de V. S., terwijl Engeland voor den oorlog de voornaamste partner was. De verhoudingen zijn zoo grondig veranderd, dat „a movement of gold or of short credits either way between London and New York, which is only a ripple for them, will be an Atlantic roller for us”.

Wat nu van deze gevaren zij en hoe het overigens staat met de macht van het disconto over het volgens K. daarmede te stabiliseeren prijsniveau en met de wenschelijkheid eener conjunctuurlooze „Wirtschaft”, een feit is, dat de New-Yorksche verhoging de Bank of Engeland tot een discontoverhoging met een vol procent, heeft gedwongen, op een oogeblik, dat vrijwel niemand aan verhoging dacht en kort geleden op de jaarvergaderingen der banken door verschillende sprekers een dergelijke verhoging nog als een groot nadeel, dat aan den terugkeer tot den gouden standaard verbonden zou kunnen zijn, werd gevreesd.

Discontoverlaging in Duitschland. — Nadat ongeveer een week tevoren de Rentenbank haar rentevoet van 10 op 9 pCt. had verlaagd, hetgeen tot de veronderstelling aanleiding heeft gegeven, dat zij in de rentepolitiek met de Reichsbank voortaan niet meer één lijn zou trekken, is deze laatste 26 Febr. ll. gevolgd met een vermindering van haar disconto van 10 op 9 pCt. en van de beleeningsrente van 12 op 11 pCt. Terloops zij opgemerkt, dat aldus haar aandeel in de door de Rentenbank uit de afwikkeling van oorspronkelijk via de Reichsbank verleende Rentenmarkcredieten te maken winsten van 7/10 van 10 pCt. tot 7/10 van 9 pCt. daalt.

Allereerst is, naar uit de officieele toelichting blijkt, de betrekkelijk bevredigende ontwikkeling van de positie der bank zoowel tegen het einde des jaars, als ook en in het bezonder na afwikkeling de door den December-ultimo gestelde eischen, aanleiding tot de verlaging. De wissels en beleeningen, die einde October ongeveer 2373 millioen beliepen, waren 31. December op 2081 millioen gedaald en hebben deze daling verder voortgezet (23 Febr. 1501 millioen). De vermindering sinds einde October bedraagt dus rond 870 millioen.

Tot deze ontlasting heeft bijgedragen het vervangen van markcredieten door goedkoopere buitenlandsche, inzooverre deze in markten zijn omgezet, waardoor de buitenlandsche wisselportefeuille belangrijk werd versterkt en de binnenlandsche werd verminderd. Voorts vloeit de daling voort uit de overdracht van rentenmark-landbouwwissels aan de Rentenbank en tenslotte uit een algemeene ontspanning, welke tot gevolg heeft, dat de credietcontingenten der banken slechts in weinig gevallen geheel zijn opgenomen.

Een tweede aanleiding tot de verlaging is gelegen in de vermindering der circulatie (Reichs- en Rentenbankbiljetten en munten) van plm. 4274 millioen einde December tot ongeveer 3800 millioen op 23 Februari.

Tenslotte hebben de pogingen der Reichsbank, weder tot een particuliere discontomarkt te komen, voortgang gemaakt en heeft zij bij haar streven naar concentratie der beschikbare middelen van openbare lichamen, bij verschillende der betrokken autoriteiten een juist inzicht ontmoet. Zij stipuleert echter uitdrukkelijk, dat zij ook na deze renteverlaging, niet

van haar recht tot credietrantsoeneering afstand doet.

Zonder critiek zijn al deze overwegingen niet gebleven. Het valt op, dat de toelichting niet rept van de ontwikkeling der passiva van de Reichsbank. Telt men circulatie en saldi in rekening-courant samen, dan krijgt men op 31 October 1924 en 23 Februari 1925 als totalen resp. 2488 en 2703 millioen. Er zijn de Reichsbank dus nog belangrijk meer buitenlandsche saldi (en goud) toegevoegd, dan alleen voor aflossing van markcredieten. Hierbij worden alle deviezen, wier tegenwaarde onder „Diverse Passiva” wordt geboekt, buiten beschouwing gelaten. Zet men nu, is opgemerkt, door discontoverlaging, de deur open voor uitzetting der binnenlandsche credietvraag, dan kan dit, wanneer geen aflossing der buitenlandsche credieten en vermindering van de deviezenportefeuille door inreiking van bankbiljetten daarmede gepaard gaat, gevaarlijk worden. De vraag is intusschen, wat voor uitwerking een verlaging met 1 pCt. bij een disconto van 10 zal hebben.

Overdracht van Rentenmark-landbouwwissels aan de Rentenbank, welke overdracht 533 millioen van de met 870 millioen verminderde disconto's en beleeningen verklaart, leidt voorts wel tot vermindering van de uitzettingen der Reichsbank, doch heeft geen invloed op de circulatie. De Reichsbank lost aldus haar schuld aan de Rentenbank af, doch de tegenwaarde der wissels blijft circuleeren.

Intusschen wijst de toelichting op een inkrimping der totale circulatie. Hierbij zijn echter niet de saldi in rekening-courant in aanmerking genomen, die sinds einde December met 200 millioen zijn gestegen en aldus reeds bijna de helft der gerapporteerde daling compenseeren, noch de door de groote particuliere banken gecreëerde, het betalingsverkeer dienende saldi: De publicatie der tweemaandelijksche balansen dezer instellingen zal intusschen, naar het schijnt, binnenkort worden hervat.

Wat nu de algemeene ontspanning, waarvan de toelichting gewaagt, aangaat, zij de vraag gesteld, of men hier niet in belangrijke mate te doen heeft met een gevolg van vervanging van Reichsbank-door buitenlandsche credieten, vooral door de banken, die zich aldus onafhankelijker van de centrale credietinstelling maken.

Over de discontomarkt, die zich te Berlijn weder aan het ontwikkelen is, werden in het vorig nummer eenige mededeelingen gedaan. De „Frkf. Ztg.” schat het beschikbare materiaal op hoogstens 100 à 150 millioen, hetgeen zij voor een geregelde markt veel te weinig acht. De groote banken beginnen bovendien nu eerst weder te accepteeren, sinds de Reichsbank zich principieel bereid heeft verklaard, een voor ieder geval afzonderlijk vast te stellen extra-contingent te herdisconteeren. Het blad meent derhalve, dat de toestand nog zoo ongeregeld is, dat het bankdisconto noodzakerlijkerwijs op wat meer dan normalen afstand boven het particuliere (plm. 8 pCt.) had moeten blijven.

Dat de beschikbare middelen van openbare lichamen zullen worden gecentraliseerd valt toe te juichen. Het vorig jaar heeft geleerd, tot welk een verwarring op de geldmarkt en tot welke misstanden uitzetten door de desbetreffende corporaties heeft geleid. De controle van de Reichsbank over de geldmarkt zal door centralisatie belangrijk worden vergemakkelijkt.

Afgewacht moet worden, welke de uitwerking der verlaging zal zijn. Veel heeft zij niet te beteekenen. Volgen de particuliere banken de Reichsbank met hun tarieven, dan komt de rente voor voorschotten in rekening-courant van 15 op 14 pCt. In de productiekosten zal men hiervan zeer weinig bespeuren.

De Duitse buitenlandsche handel in 1924. — November 1924 was de eerste maand, waarin de Duitse handelsstatistiek weder het geheele rijksgebied omvatte. Te beginnen met deze maand kunnen de cijfers dus zonder het voorbehoud worden bekeken,

dat bij een beschouwing van de jaarstatistiek moet worden gemaakt.

In zes groote groepen gerangschikt zijn de cijfers voor November, resp. December en het jaar 1924 de volgende (in 1000 M.):

Goederen	Invoer 1924			Uitvoer 1924		
	Dec.	Nov.	Jan/Dec	Dec.	Nov.	Jan/Dec
In 1000 Mark.						
I. Levende dieren	8.265	11.956	92.467	2.715	1.854	13.713
II. Levensmiddelen en dranken	381.584	420.396	2.676.934	58.969	42.797	419.142
III. Grondstoffen	455.175	366.462	3.686.786	69.410	55.320	468.089
IIIb. Halffabrikaten	139.125	87.368	897.654	50.859	46.829	439.091
IV. Eindproducten	230.294	148.043	1.781.213	556.452	494.202	5.191.418
V. Goud en zilver	94.240	13.475	181.787	1.351	2.260	35.401
Totaal	1.308.683	1.047.700	9.316.841	739.756	643.262	6.566.854

Bij November vergeleken geeft in December de invoer dus een aanzienlijke vermeerdering te zien (met rond 261 mill. R.M.), die haar oorzaak voornamelijk vindt in de buitengewone toeneming van den import van contingent-goederen. Deze hangt samen met het afloopen op 10 Jan. 1925 van den vrijen invoer van Elzas—Lotharingsche en Luxemburgsche contingent-goederen. Van de 82.3 miljoen R.M., waarmede de invoer van eindfabrikaten is toegenomen, komen dan ook 40.9 mill. op rekening van textielgoederen, waaronder katoenen weefsels 17.4 mill. R.M. Voorts is uit dezen hoofde de invoer van walswerkproducten en ijzerwaren belangrijk toegenomen.

Wat nu de cijfers voor het geheele jaar betreft, ondanks de hun aanklevende onvolledigheid geven deze, aldus „Wirtschaft und Statistik,” een beeld van de economische ontwikkeling van Deutschland in 1924, waarin duidelijk de verschillende fasen zijn te onderkennen.

De periode van de volledige ontwrichting van het muntwezen met haar invoerbelemmerende en uitvoerbegunstigende werking was begin 1924 juist afgesloten. De einde 1923 tot stand gekomen markstabilisatie maakte een verhoogden invoer uit het buitenland mogelijk. Hiervan werd des te meer gebruik gemaakt, daar ten gevolge van de in dezen tijd nog veelvuldige calculatie-methode uit den inflatietijd de prijzen voor vele binnenlandsche producten ten deele belangrijk te hoog werden gesteld.

Reeds in Januari 1924 ligt de waarde van den invoer met 564,9 miljoen boven het maandelijksche gemiddelde van 1923 (513,0 miljoen mark). Een sterke stijging in Februari brengt hem op 729,6 miljoen mark, terwijl hij in Mei met 887,7 miljoen zijn hoogsten stand in het eerste halfjaar 1924 bereikt. Anderzijds treedt even snel een daling bij den uitvoer in, aangezien de stimulans, welke een inflatie aan den export geeft, vervallen was en om bovenvermelde reden de prijzen van Deutsche artikelen veelvuldig boven het wereldmarktniveau lagen. De waarde van den uitvoer daalde in Januari op 431,0 miljoen mark, steeg daarna weliswaar weer iets, doch overschreed eerst in Mei met 516,2 miljoen mark het maandelijksche gemiddelde van 1923.

De tweede etappe werd door den in het voorjaar inzettenden credietnood ingeleid. Toen deze steeds scherper vormen aannam, werd de invoer opnieuw geremd. In Juni beliep hij nog 753,2 miljoen mark, viel vervolgens sterk, om in Augustus den laagsten stand van het jaar 1924 met 448,2 miljoen mark te bereiken. De uitvoer, welks waarde eerst in Mei het gemiddelde van 1923 weder had bereikt, doch die in Juni met 475,2 miljoen voorbijgaand nogmaals daaronder daalde, leefde eenigszins op, omdat de crediet-crisis een vergrooten warenafzet bevorderde. In Juli overtrof de uitvoer met 573,4 miljoen mark den invoer en steeg in Augustus, terwijl de invoer terzelfdertijd verminderde, nog iets. Derhalve zijn de maanden Juli en Augustus de eenige in 1924, welke een actieve handelsbalans vertoonden.

De derde etappe begon met de vermindering van

den credietnood als gevolg van het opnemen van credieten in het buitenland. Deze credieten komen tot uitdrukking in de van maand tot maand met groote sprongen omhoogsnellende invoercijfers.

De grootte van de beweging blijkt uit de begin- en eindcijfers: tegenover een invoer van 448,2 miljoen in Augustus staat een van 1308,7 miljoen in Dec. Ook de uitvoer vertoonde in deze periode een stijging, doch deze is veel langzamer.

Aan het ontstaan van een passief saldo van 2,7 milliard rijkmark heeft, bij vergelijking met het vorige jaar, voornamelijk de gestegen invoer van levensmiddelen en dranken en van fabrikaten, welke beide meer dan verdubbeld zijn, medegewerkt.

In- en Uitvoer over 1924 in miljoenen Mark.

	Invoer	Uitvoer
Januari.....	564,9	431,0
Februari.....	729,6	466,2
Maart.....	692,7	456,6
April.....	803,2	482,0
Mei.....	887,7	516,2
Juni.....	753,2	475,2
Juli.....	556,5	573,4
Augustus.....	448,2	589,4
September.....	623,4	564,0
October.....	855,6	611,8
November.....	1047,7	643,5
December.....	1308,7	739,8

Herleidt men de waardecijfers tot het prijsniveau van vóór den oorlog, dan verkrijgt men voor de laatste drie jaar het volgende overzicht:

	Invoer		Uitvoer	
	in mill. mark.	in % van '13.	in mill. mark.	in % van '13.
1924	6963,9	62,1	5153,5	50,5
1923	4822,4	43,0	5352,7	52,5
1922	6309,8	56,3	6206,7	60,8

Splitst men deze cijfers in enkele hoofdgroepen, dan blijkt, dat in 1924 de invoer van levensmiddelen weer $\frac{3}{4}$ van dien van 1913 heeft bereikt. Neemt men hierbij in aanmerking, dat een belangrijk deel van den invoer in het bezette gebied niet is geregistreerd, dan blijkt, dat de levensmiddeleninvoer in 1924 naar verhouding zeer hoog was. Ten deele wordt dit verklaard door de kleinere opbrengst van het oogstjaar 1924. Een hoog invoersaldo aan broodgraan bewijst dit. Intusschen mag men bij de berekening van het invoeroverschot aan broodgraan de verandering in den meelhandel met het buitenland, welke, met voor den oorlog vergeleken, is opgetreden, niet buiten beschouwing laten. Rekent men 100 K.G. rogge gelijk aan 151 K.G. rogge en 100 K.G. tarwemeel gelijk aan 136 K.G. tarwe, dan laat 1924 een invoeroverschot aan broodgraan van 4,03 miljoen ton tegenover een invoeroverschot van 3,26 miljoen ton in 1923 en van 3,82 miljoen ton in 1922 (het bezette gebied inbegrepen) en van 1,7 miljoen ton in 1913¹⁾. Het invoeroverschot (—) resp. het uitvoeroverschot (+) bedroeg (in 1000 ton).

	Rogge	Roggemeel	Tarwe	Tarwemeel
1924....	— 945,64	— 111,32	— 1.414,76	— 1.106,14
1923....	— 1.897,94	— 11,28	— 948,68	— 288,20
1922....	— 1.075,18	+ 29,32	— 2.776,60	— 11,42
1913....	+ 1.163,86	+ 448,20	— 4.015,30	+ 353,78

of omgekeerd in eenheden graan (in 1000 ton).

	1924	1923	1922	1913
Rogge en rogge-meel	— 1.113,74	— 1.914,98	— 1.030,94	+ 1.840,66
Tarwe en tarwemeel	— 2.919,12	— 1.340,64	— 2.792,12	— 3.534,16
Totaal aan broodgraan	— 4.032,86	— 3.255,62	— 3.823,06	— 1.693,5

De stijging van den invoer van levensmiddelen wordt echter ook verklaard door den gestegen invoer van bijna alle overige levensmiddelen, hetgeen de conclusie wettigt, dat de levensstandaard in Deutschland bij

¹⁾ Ten gevolge van de veranderingen in den gebieds-omvang, het bevolkingscijfer, den veestapel in het grondgebruik wordt vergelijking met 1913 zeer bemoeilijkt; deze ingrijpende veranderingen komen ook tot uiting in de in tegen-gestelde richting loopende lijn van het tekort aan binnenlandsche productie van voedergraan, dat in 1924 1,9, in 1913 1,2, in 1922 2,86 en in 1913 7,98 miljoen ton bedroeg.

het vorige jaar vergeleken iets is gestegen. De vermeerdering van den invoer van ooft, zuidvruchten en wijn moet ten deele ook als resultaat van de met Spanje, Portugal en Italië afgesloten handelsverdragen worden beschouwd, die aanleiding waren tót ruil van industrieproducten tegen zuidvruchten, enz. De invoer van grondstoffen en van halffabrikaten vertoonde eveneens een stijging, welke intusschen belangrijk geringer is. De opheffing van de Roerbezetting kwam tot uiting in den verminderden invoer van brandstoffen en ijzeren halffabrikaten. De lage cijfers voor ijzererts, enz. wijzen op de noodzakelijkheid, met het oog op de volledigheid der statistieken de noodige reserve in acht te nemen.

De invoer van eindfabrikaten heeft in 1924 $\frac{4}{5}$ van dien in 1913 weder bereikt. Neemt men in aanmerking, dat tot 21 October 1924 groote hoeveelheden der in het bezette gebied ingevoerde eindfabrikaten statistisch niet werden geregistreerd, dan blijkt, dat de invoer van eindproducten buitengewoon groot was. Men slaat de plank niet mis, als men dit feit in verband brengt met de contingenten, die Duitschland vrij van invoerrechten uit Elzas-Lotharingen, Luxemburg en Poolsch Opper-Silezië moest binnenlaten. De buitengewone stijging van den invoer van textielgoederen, die in werkelijkheid nog aanzienlijk grooter zal zijn geweest, spreekt hiervoor. Ook de aanwending van buitenlandsche credieten speelt hier een rol.

De uitvoer vertoont, bij het vorige jaar vergeleken, slechts geringe wijzigingen. Bij de levensmiddelen en dranken valt de vermeerderde export van voergraan, rijst en suiker in het bijzonder op. De verdubbeling van den uitvoer van brandstoffen bij het vorig jaar vergeleken, wordt ten deele verklaard uit den met ingang van 22 October weder in de statistieken opgenomen uitvoer der mijnen in het Akensche district. De uitvoer van fabrikaten vertoonde, berekend tegen voor-oorlogsprijzen, een achteruitgang, waaraan vooral de textielgoederen deel hebben.

De toestand der Britsche scheepvaart. — Ter jaarvergadering van de Chamber of Shipping of the United Kingdom heeft de nieuwe voorzitter, de heer Denholm, den toestand in de Britsche scheepvaart nog eens onder het oog gezien.

Het door de Kamer opgestelde indexcijfer voor trampvrachten was gemiddeld in:

1921	38
1922	30
1923	28
1924	30

waarbij 1920 op 100 is genomen. Gedurende de laatste maand van bovenstaande vier jaren was het cijfer resp. 33, 31, 28 en 28.

Het bestaan van een tonnage-surplus wordt bewezen door het feit, dat geringe vrachtdalingen worden gevolgd door belangrijke toeneming van opgelegde tonnage. Het werkelijke surplus is echter niet zoo groot meer als de laatste jaren, hetgeen wordt aangetoond door het feit, dat de opgelegde tonnage op bepaalde tijdstippen in 1924 kleiner is geweest dan op de overeenkomstige data in vorige jaren. In ronde cijfers was de in 36 havens van het Vereenigd Koninkrijk opgelegde tonnage:

1 April 1924	656.000	bruto ton
1 Juli	752.000	„ „
1 October 1924	534.000	„ „
1 Januari 1925	781.000	„ „

Een merkwaardig feit is, dat deze cijfers een belangrijke hoeveelheid nieuwe tonnage omvatten.

De vrachtdaling met $6\frac{1}{2}$ pCt. tusschen October en December leidde tot een vermeerdering der opgelegde tonnage met 46 pCt.

Opgelegd was in:

Januari 1922	2.093.000	ton bruto
„ 1923	1.134.000	„ „
„ 1924	1.008.000	„ „
„ 1925	746.000	„ „

Ofschoon de in Januari 1925 opgelegde tonnage die van October 1924 met 46 pCt. overtrof, is het feit, dat in Januari belangrijk minder was opgelegd dan in de overeenkomstige maanden der vorige drie jaren een aanwijzing, dat de niet-loonende vrachten der vorige jaren langzamerhand eenige minder efficiënte surplus-schepeu hebben geëlimineerd. Dat dit eliminatieproces over de geheele wereld voortgaat toont Lloyd's Register aan, dat een vermindering met 1.000.000 ton bruto gedurende twaalf maanden laat zien, ofschoon bijna 2.000.000 ton nieuwe schepen van stapel liepen.

De dollar-sterling goudpunten. — De heeren Samuel Montagu & Co. hebben onlangs een berekening gepubliceerd van de dollar-sterlingkoersen, waarbij goud, bij herstel van een vrije goudmarkt te Londen, vanuit Engeland zou worden geëxporteerd, resp. daarheen aangevoerd. De punten zijn bij de thans geldende vrachten en assurantieprijzen, en 10 dagen renteverlies à 4 pCt. tijdens vervoer nemende:

Van Londen naar New York	\$ 4.8567	per £
Van New York naar Londen	\$ 4.8981	„ £

De hierboven voor goudverzending naar New York gecalculerde prijs is 77 s. 9 d. per oz. standaard, tegen welken prijs ongeveer goud voor den oorlog verkrijgbaar placht te zijn. Daar het echter mogelijk is, dat goud onder de nieuwe omstandigheden niet gereedelijk verkrijgbaar zal zijn, behalve tegen ongeveer het equivalent van de metaalwaarde van sovereigns (door de Bank of England tegen biljetten uitbetaald) en daar deze munten waarschijnlijk niet nieuw zullen zijn, doch hun gewicht zeg 2 à 3 pCt. beneden dat bij aamunting, zou de metaalprijs ongeveer gelijk aan 78 s. 0 $\frac{1}{2}$ d. per oz. standaard zijn, en het benedenste goudpunt zou in dit geval ongeveer op 4.837 uitkomen.

Dit wil dus zeggen, dat op grond van deze veronderstellingen bij herstel van de vrije goudmarkt het pond zeer wel op 4.84 zou kunnen blijven.

In de Vereenigde Staten nog uitstaande Europeesche Staats- en Gemeentelijke leeningen. — Het Department of Commerce te Washington heeft een overzicht samengesteld van de bijna zeventig nog uitstaande, in de V. S. geplaatste Europeesche Staats- en Gemeentelijke leeningen. Het totaal bedrag van bijna \$1,6 milliard is als volgt over de verschillende landen verdeeld:

Frankrijk	\$ 452.629.600
Engeland	259.929.400
België	151.375.000
Duitschland	115.000.000
Zwitserland	101.640.000
Noorwegen	97.210.500
Rusland	75.000.000
Denemarken	69.573.000
Zweden	55.000.000
Nederland	46.000.000
Tsjechoslowakije	32.250.000
Finland	29.000.000
Oostenrijk	28.000.000
Polen	21.000.000
Joego-Slavië	18.250.000
Griekenland	11.000.000
Italië	9.979.550
Hongarije	9.000.000
Litauen	5.000.000
	<u>\$ 1.586.837.050</u>

De voorschotten, direct uit de Schatkist der V. S. aan vreemde Regeeringen verstrekt, zijn in het bovenstaande dus niet begrepen. De vorderingen uit dezen hoofde bedragen ongeveer \$10,5 milliard.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1924 in Suriname. — De weersomstandigheden waren gunstig

voor den landbouw. De regenval bedroeg in October 119 mM., in November 93,4 mM. en in December 270,7 mM.; samen in het vierde kwartaal 1924 483,1 mM.; het normaal gemiddelde over het vierde kwartaal bedraagt 415,3 mM.

Cacao. Dit gewas wordt vrijwel als verloren beschouwd. De boomen sterven in grooten getale af en de productie per boom wordt voortdurend geringer.

Koffie. Deze cultuur staat goed. Wel werkte de nadeelige invloed van de strenge droogte in het begin van het jaar nog duidelijk na op den oogst, doch de laatste bloei was zeer mooi en het weer gunstig, zoodat voor 1925 een goede oogst te verwachten is.

De hooge prijzen handhaafden zich met een kleine daling in begin December.

Suiker. Voor dit gewas bleven de weersgesteldheid, noch marktomstandigheden gunstig. De oogst was bevreemdend, maar het suikergehalte laag door den te sterken groei onder invloed der zware regens, welke het afrijpen tegenhielden.

Rijst. De rijstooft was vrij goed. Daar de korrels van het laat rijpend gewas, welks planten blijkbaar zwakker en eenigszins noodrijp waren, een prooi van wantsen werden, zoodat veel padi licht en hol was, werd niet het product verkregen, dat aanvankelijk verwacht werd.

Katoen. Deze cultuur, welke nog in een beginstadium verkeert, laat zich goed aanzien en moedigt aan tot uitbreiding.

De overige gewassen van den kleinen landbouw, zooals bananen, bacoven, bataten en cocosnoten, waren ruim voldoende voor de locale behoeften.

De markt is zelfs overvoerd met bananen en cassaven en de prijzen waren niet loonend.

De maisoogst was over het algemeen beter dan in 1923.

Boschbedrijven. Van deze bedrijven valt in dit kwartaal niet veel te vermelden. De plaatselijke houtnijverheid werkte energiek en bracht veel blokken naar de stad.

De balataproductie werd gaandeweg beter, maar bleef toch beneden 1923.

De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg gedurende het vierde kwartaal 1924 in vergelijking met het overeenkomstig tijdvak van 1923:

	1924	1923
Bacoven (versche).... KG.	2.725	380
Balata..... "	199.810	346.229
Bananen..... bossen	95	928
Bauxite, ton van 1000 KG.	370	23.637
Cacao..... "	87.063	44.083
Goud (ruw)..... Gram	941.61,3	89.901
Groenten (versch).... KG.	635	1.974
Hout..... M ³ .	842	1.003
Letterhout..... KG.	31	9.338
Huiden..... "	8.931	16.591
Katoen..... "	—	—
Koffie..... "	538.318	353.981
Mais..... "	8.700	87.490
Bataten en andere		
aardvruchten..... "	4.745	50
Rijst (gepeld)..... "	3.510	35.800
" (ongepeld)..... "	1.500	—
Rum (50 %)..... L.	58.628	28.850
Suiker le product... KG.	2.003.815	3.506.464
" 2e " " " " "	113.314	24.255
Sinaasappelen..... "	7.641	58.631
Vruchten (versche)... "	857	3.255
Zemelen..... "	7.200	3.840

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's-Gravenhage, December 1924.

Prof. Dr. J. C. Kielstra, De Indische begroting voor 1925; *Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart,* Kapitaalvorming inzonderheid arbeidersbelang; *Prof. Dr. N. J. Polak,* Waardeerings- en balansproblemen (slot); *Mr. Dr. J. M. de Moor,* De gemengde onderneming en de gemeenten.

Idem. — 's-Gravenhage, Januari 1925.

Mr. J. Bierens de Haan Jr., Logica of... de helft plus een? *Mr. A. N. Molenaar,* Een drievoudig stiefkind; *P. E. van Renesse,* Visscherij en vischhandel; *Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk,* De „Metallist” Pierson.

De Naamlooze Vennootschap. — Roermond, 15 Januari 1925.

Prof. Mr. M. W. F. Treub, Regeeringsbemoeiing met het bedrijfsleven in Nederland en Ned. Indië; *Mr. J. M. I. A. Simons,* Kan een N.V. het Nederlandschap bezitten? *Mr. G. Russel,* Dividendbelasting bij uitkeering van winst verkregen door verkoop van bedrijfsmiddelen; *D. Veenbos,* De liquidatie van de N.V. met slechts één aandeelhouder; *M. Smeets,* Dividendbelasting van het batig saldo bij ontbinding éener N.V.; *Mr. W. N. M. v. d. Ham,* De Nederlandsche taal en statuten van Nederlandsche Vennootschappen.

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, October 1924.

H. Bunle, Démographie de l'Afrique française du Nord au début du vingtième siècle; *Mourre,* L'ajustement du change aux prix intérieurs; *E. Michel,* La restauration des régions dévastées et la question des réparations; *Raveau,* Le pouvoir d'achat de l'argent et le pouvoir d'achat de la livre tournois en Poitou, du règne de Louis XI à celui de Louis XIII.

Idem. — Parijs, November 1924.

Mourre, L'ajustement du change aux prix intérieurs; *E. Michel,* La restauration des régions dévastées et la question des réparations; *G. Cadoux,* Statistique et paix sociale.

Idem. — Parijs December 1924.

E. Michel, La restauration des régions dévastées et la question des réparations, II; *Dr. F. Ledé,* Etude statistique de la première dentition (1885—1910).

Journal of the Institute of Bankers. — Londen, Januari 1925,

bevat o.a.:

M. S. Herries, Overseas commercial credits; *R. W. Jones,* Bankers' references.

De Socialistische Gids. — Amsterdam, December 1924,

bevat o.a.:

J. de Waard, De openlegging der Indische buitengewesten; *Mr. D. A. v. Eck,* Het werk-socialisme; *J. F. Ankersmit,* Onvruchtbaar socialisme.

Idem. — Amsterdam, Januari 1925.

bevat o.a.:

J. Oudegeest, De sociale wetgeving; *Mr. D. Hudig,* Stedebouw; *E. Bernstein,* De Rijksdagverkiezingen en de regeeringscrisis in Duitschland.

De Indische Gids. — Amsterdam, 1 December 1924.

G. A. N. Scheltema de Heere, Ter herinnering aan *J. F. Scheltema,* M. A., Ph. D. Makassar 16 Mei 1855—Londen 13 Juni 1922; *P. C. van der Wolk,* Over het Animisme, IV; *J. F. C. Nienhuis,* De geperfectioneerde galg; De vliegtocht Nederland—Indië volbracht!

Idem. — Amsterdam 1 Januari 1925.

Ir. Th. F. Vreede, Treub's „Toekomst van Indië”; *H. Ch. G. J. van der Mandere,* Internationale arbeidswetgeving en Indië; *J. van Roon,* Onbarmhartige scheidingslijnen; *Mr. J. J. van Bolhuis,* Indië en de Ned. volksvertegenwoordiging.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Januari 1925.

Ir. Joh. A. Tenge, Het grondgebruik in Nederland; *Prof. Mr. J. C. Kielstra,* De mogelijkheden voor industriële ondernemingen in Nederlandsch-Indië; *C. Wiskerke,* Tsjecho-Slowakije als economisch-geografisch gebied. Eerste gedeelte: Land en Volk.

The Geographical Journal. — Londen, November 1924.

A. M. Hassanein Bey, Through Kufra to Darfur; *J. Ball*, Note on the cartographical results of Hassanein Bey's journey; *W. F. Hume*, Conclusions derived from the geological data collected by Hassanein Bey during his Kufra—Qyenat expedition; *F. W. Moon*, Notes on the geology of Hassanein Bey's expedition, Sollum—Darfur, 1923; *B. Thurston*, The first crossing of Fiji; *R. B. Clark*, Notes on Bananal and the Araguaya valley.

Idem. — Londen, Dec. 1924.

Ronaldshay, C. G. Bruce, E. F. Norton, G. Bruce, N. E. Odell, The Mount Everest expedition of 1924; *A. R. H.*, Geodesy and geophysics at Madrid; *E. A. Reeves*, A device for observing stars with the theodolite without cross-wires or field illumination.

Idem. — Londen, Januari 1925.

E. Prestage, The fourth centenary of the death of Vasco da Gama; *R. W. G. Hingston*, Physiological difficulties in the ascent of Mount Everest; *M. W. Hilton-Simpson*, The people of the Aures Massif; *G. T. Basden*, Notes on the Ibo country, Southern Nigeria; *Ch. Davison*, The Japanese earthquake of 1 September 1923, The Mount Everest film of 1924; *C. J. Edmonds*, Two ancient monuments in Southern Kurdistan.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, Augustus 1924.

Mr. Dr. B. J. F. Steinmetz, Het onderscheid tusschen gewone en buitengewone uitgaven en de grondslagen der leeningspolitiek; *Dr. Alb. C. Kruyt*, De beteekenis van den natten rijstbouw voor de Possoërs; *Ir. W. H. Brandenburg*, Landelijke watervoorzieningen; *J. van Gelderen*, Regeering, volksraad en circulatiebank over den Indischen gulden.

Zeitschrift für handelswissenschaftliche Forschung. — Leipzig, Dec. 1924.

H. Deichmann, Die Mitwirkung der Genuszscheine bei Finanzierungsvorgängen der deutschen Aktiengesellschaften; *Dr. W. Mahlberg*, Weltteuerung und Bilanzbewertung.

Rechtsgeleerd Magazijn. — Haarlem, Jaarg. 43, afl. 4/5.

Mr. J. B. Breukelman, Het internationaal verkeersrecht; *Mr. A. C. J. Mulder*, Ondoelmatigheid en schuld bij handelingen der administratie; *Mr. N. de Beneditty*, De roeping en taak der balie, I.

Idem. — Haarlem, Jaarg. 43, afl. 6.

Mr. N. de Beneditty, De roeping en taak van de balie, II; *Mr. Dr. G. van Heynsbergen*, Viglius van Aytta; *Mr. M. P. Vrij*, De Nederlandsche Handel-Maatschappij en de ontwikkeling van ons vennootschapsrecht.

Revue Générale de Droit International Public. — Parijs, Sept.-Oct. 1924.

A. Rougier, La question des détroits et la convention de Lausanne; *L. Cavaré*, Quelques notions générales sur l'occupation pacifique. Etude particulière de l'occupation de Haute-Silésie; *P. Fauchille*, L'Institut de droit international. Session de Bruxelles (août 1923).

The American Journal of International Law. — Concord, N.H., Juli 1924.

E. J. Schuster, The question as to the legality of the Ruhr occupation; *G. A. Finch*, The Dawes report on German reparation payments; *M. O. Hudson*, Membership in the League of Nations; *Ch. C. Tansill*, The treaty-making powers of the Senate; *Sol. A. Herzog*, When does title to prize pass?

Idem. — Concord, N.H., October 1924.

Ch. Denby, Extraterritoriality in China; *N. Wing Mah*, Foreign jurisdiction in China; *E. Turlington*,

The settlement of Lausanne; *G. A. Finch*, The London conference on the application of the Dawes plan; *C. D. Hill*, Citizenship of married women; *A. Warner Parker*, The quota provisions of the immigration act of 1924; *Q. Wright*, Changes in the conception of war.

MAANDCIJFERS.

EMISSIES IN JANUARI 1925.

Prov. en Gemeentelijke Leeningen. f 10.705.875,— zijnde:	
Bussum f 800.000,— 5 % Vijf-jarige obl. à 99 ³ / ₈ %.	
Rotterdam f 9.500.000,— 5 ¹ / ₂ % obl. à 97 ¹ / ₂ %.	
Vlissingen f 650.000,— 6 % obl. à 99 ³ / ₄ %.	
Bank- en Credietinstellingen „	492.500,—
zijnde:	
Bank voor Nederlandsche Gemeenten f 500.000,— 5 ¹ / ₂ % obl. à 98 ¹ / ₂ %.	
Hypotheekbanken „	339.500,—
zijnde:	
Amsterdamsche Scheepsverband Bank f 350.000,— 6 % pandbrieven à 97 %.	
Industriele ondernemingen „	6.290.250,—
zijnde:	
„Hollandia” Hollandsche Fabriek van Melkproducten en Voedingsmiddelen f 750.000,— 6 % converteerbare obl. à 96 ¹ / ₂ %.	
Feistritzalerkonzern te Weenen f 3.200.000,— 7 ¹ / ₂ % 1e hyp. obl. à 97 %.	
Fried. Krupp A.G., Essen \$ 1.000.000 7 % 5-jarige Goud-Dollar-Notes à 98 ¹ / ₂ %.	
Rubber-Maatschappijen „	650.000,—
zijnde:	
Sumatra Caoutchouc Maatschappij f 500.000,— aand. à 130 %.	
Diversen „	99.500,—
zijnde:	
Vereeniging tot Christelijk Hulpbe- toon aan Blinden f 100.000,— 6 % 1e hyp. obl. à 99 ³ / ₄ %.	
Totaal f	18.577.625,—

Bovendien:

f 12.530.000,— 3/m. Schatkistpromessen à f 995,—	
„ 4.550.000,— 6/m. „ „ „ 988,75	
„ 16.500.000,— 4 % Schatkistbiljetten . . . „ 1.006,25	

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	November 1924		December 1924	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op u ^o	109.973	—	108.176	—
Stortingen		51.354.047		59.865.998
Overschrijvingen:				
a. bijgeschreven		161.184.202		229.505.768
b. aigeschreven		161.184.202		229.505.768
Uitbetaalde cheques		22.230.274		82.693.429
Totaal tegoedrekeninghouders op u ^o .	—	199.871.007	—	175.115.155

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	December 1924		December 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	53.435	f 2.525.930.000	72.217	f 2.031.088.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	39.410	„ 2.187.745.000	41.367	„ 1.770.551.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.176	„ 9.583.000	6.403	„ 11.926.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	November 1924		December 1924	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald: in contanten... door overschrijving 1)...	31420	f 12.764.826	35441	f 14.838.821
Particuliere rekeninghoud. Saldo te goed part. rek. ult ^o . Deposito's voor een jaar vast.	123842	„ 68.781.705	148166	„ 95.045.594
	233742	„ 32.017.864	235532	„ 32.237.223
	—	„ 17.173.191	—	„ 17.783.268
	2375	„ 6.172.300	24022	„ 6.536.400

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde f 7.629.894,66 in November 1924 en f 30.875.814,14 in December 1924. 2) Aantal.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	NOVEMBER 1922	1923	1924
Inlagen	f 10.051.899	f 9.766.300	f 9.083.041
Terugbetalingen ...	„ 9.219.827	„ 9.903.452	„ 10.121.261
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 289.557.861	„ 297.495.147	„ 299.818.223
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 44.792.600	„ 44.503.800	„ 43.826.900
Spaarbankboekjes: Aantal nieuw uitgegeven	9.968	8.555	8.748
Aantal geheel afbetaald	7.768	7.622	8.713
Aantal in omloop op ultimo	1.936.290	1.951.766	1.966.678

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.) I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	1 Dec. 1924	1 Jan. 1925	1 Jan. 1924
Aant. arbeiders bovengronds.	8.127	8.156	7.800
„ „ ondergronds.	21.839	21.987	21.883
Totaal	29.966	30.143	29.683
	Nov. 1924	Dec. 1924	Dec. 1923
Netto productie in tonnen van 1000 KG. over de maand:	513.541	530.009	459.890
waarvan kolenslik	19.031	19.166	24.693
Aantal normale werkdagen gedurende de maand bij de Staatsmijnen	***	25	***
Oranje-Nassaumijnen	***	25	***
Overige mijnen	***	24	***

II. Gezamenlijke Bruinkolenmijnen.)

	1 Dec. 1924	1 Jan. 1925	1 Jan. 1924
Aantal arbeiders	143	136	213
	Nov. 1924	Dec. 1924	Dec. 1923
Netto-productie in tonnen..	16.882	18.216	11.329
Aantal normale werkdagen	24	25	24

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	1 Dec. 1924	1 Jan. 1925	1 Jan. 1924
Aantal arbeiders	91	91	98
	Nov. 1924	Dec. 1924	Dec. 1923
Afgeleverd: Geraff. zout	3.090	2.624	1.745
Industriezout	20	42	62
Afvalzout	82	35	149
Aantal normale werkdagen	25	24	24

1) Alleen Bruinkoolmijn Carisborg, daar vanaf eind September 1924 de N. V. Maatschappij Bergerode wegens uitputting harer velden de ontginning van bruinkolen heeft gestaakt.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
	Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
	Vrsch. in R. C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 1/2 8 Nov. '23
Javasche Bank	— 4 1/2 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23
Bank van Engeland	4 5 Juli '23	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbk.	9 26 Feb. '25	slovakijë. — 6 27 Mei '24
Bank v. Frankrijk	7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Belgische Nat. Bnk.	5 1/2 22 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 12 18 Sept. '24
Fed. Res. Bank N.Y.	3 1/2 26 Feb. '25	Bank v. Italië. 5 1/2 11 Juli '22
Bank van Spanje	— 5 33 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	New York	
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto (3 mnd.)	Part. disc.	Part. disc. (3 mnd)	Call-money ¹⁾
28 Febr. '25	1 3/4	1 3/4	4 1/8 - 3/4	—	3 1/8	5 - 1/4
23-28 F. '25	1 3/4 - 7/8	1 3/4	3 3/4 - 4 3/4	—	3 1/8 - 3/8	4 1/2 - 5 1/4
16-21 „ '25	1 3/4 - 2 1/8	1 1/2 - 2	3 1/8 - 3/4	—	3 1/4	3 - 4 1/4
9-14 „ '25	2 1/8 - 3/16	2 - 2 1/4	3 3/8 - 1 3/8	—	3 1/4	3 1/2 - 4 3/4
25 F.-1 M. '24	4 1/8 - 5	5 - 1/4	3 3/8 - 3/16	—	—	4 1/4 - 5 1/4
26 F.-3 M. '23	3 1/8 - 3/8	3 1/2 - 4	3 3/8 - 4	—	—	4 1/2 - 5 1/4
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3/16	2 1/2 - 3 1/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	—	1 1/2 - 2 1/2

1) Koers v. 27 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia*)
23 Febr. 1925	2.49 1/2	11.88 1/2	59.40	12.97	12.55	99 1/4
24 „ 1925	2.49 3/8	11.88 3/8	59.45	12.92 1/2	12.52 1/2	99 1/4
25 „ 1925	2.49 1/2	11.88 1/2	59.47	12.83	12.50	99 1/4
26 „ 1925	2.50 3/16	11.88	59.60	12.82 1/2	12.52 1/2	99 1/4
27 „ 1925	—	11.91 1/2	59.50	12.87 1/2	12.57	99 1/4
28 „ 1925	2.50 3/8	11.93 1/2	59.62 1/2	12.78	12.55	99 1/4
Laagste d.w. ¹⁾	2.49 1/8	11.87	59.35	12.77	12.41	99
Hoogste d.w. ¹⁾	2.50 1/2	11.93 1/2	59.65	13. —	12.60	99 1/2
23 Febr. 1925	2.49 3/8	11.87 1/2	59.42 1/2	12.97 1/2	12.55	99 1/4
16 „ 1925	2.48 15/16	11.87 1/4	59.25	13.01	12.56	99 1/4
Muntpariteit	2.48	12.10	59.26	48. —	48. —	100

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan**)	Madrid**)
23 Febr. 1925	48. —	0.0035 1/2	7.42	1.26	10.13	35.39
24 „ 1925	47.98	0.0035 1/2	7.31	1.26	10.09	35.40
25 „ 1925	48. —	0.0035 1/2	7.41	1.26	10.06 1/2	35.34 1/2
26 „ 1925	48.07 1/2	0.0035 3/8	7.41	1.26	10.10	35.35
27 „ 1925	48.05	0.0035 1/2	7.41	1.26	—	—
28 „ 1925	48.17 1/2	35.15 1/2	7.41	1.26	10.10	35.52 1/2
Laagste d.w. ¹⁾	47.90	0.0034 1/2	7.39	1.22 1/2	10.02 1/2	35.30
Hoogste d.w. ¹⁾	48.20	0.0035 1/2	7.44	1.32 1/2	10.17	35.57 1/2
23 Febr. 1925	47.95	0.0035 1/2	7.40	1.26	10.22	35.41
16 „ 1925	47.92 1/2	0.0035 1/2	7.36	1.28	10.23 1/2	35.35
Muntpariteit	48. —	50.41	50.41	48. —	48. —	48. —

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) In Gld. per 100 Schillings.

Data	Stockholm*)	Kopenhagen*)	Oslo*)	Helsingfors ¹⁾	Buenos Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
23 Febr. 1925	67.30	44.40	38. —	6.27 1/2	98 1/2	2.49 1/4
24 „ 1925	67.30	44.50	38. —	6.27	98 3/4	2.49 3/8
25 „ 1925	67.30	44.52 1/2	38.02 1/2	6.27 1/2	99	2.49 3/8
26 „ 1925	67.47 1/2	44.55	38.02 1/2	6.30	99 1/4	2.49 3/8
27 „ 1925	67.35	44.57 1/2	38.10	6.30	99 3/8	2.49 3/8
28 „ 1925	67.50	44.70	38.15	6.30	99 3/8	2.49 3/4
Laagste d.w. ¹⁾	67.15	44.32 1/2	37.85	6.25	98 1/4	2.48 3/4
Hoogste d.w. ¹⁾	67.55	44.75	38.25	6.32 1/2	100	2.50 1/4
23 Febr. 1925	67.30	44.40	38. —	6.29	98 3/8	2.49 1/4
16 „ 1925	67.07 1/2	44.35	38. —	6.25	98 3/4	2.48 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48. —	105	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
24 Febr. 1925	4,76¼	5,19	23,80	40,07
25 „ 1925	4,757/8	5,15	23,80	40,05
26 „ 1925	4,753/8	5,15	23,80	40,02
27 „ 1925	4,75¼	5,15	23,80	40,—
28 „ 1925	4,76¾	5,13	23,80	40,01
2 Maart 1925	4,76½	5,07	23,80	39,94
17 Febr. 1925	4,767/8	5,30	23,80	40,15
Muntpariteit ..	4,8667	19,30	23,81¼	403/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	14 Febr. 1925	21 Febr. 1925	23/28 Febr. '25 Laagste	28 Febr. '25 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	9715/32	9715/32	971/8	971/16
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires 1)	d. p. \$	453/8	453/8	45¼	453/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6 1/32	1/6	1/5 15/16	1/6 1/16
Constantin.	Piast. p. £	910	912 1/2	915	960
Hongkong	Sh. p. \$	2/4	2/3 29/32	2/3 ¾	2/4 1/8
Lissabon 1)	d. per Mil.	213 1/32	213 1/32	213 1/32	213 1/32
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo 1)	d. per \$	48 1/8	47 7/8	47 1/8	48
Montreal	\$ per £	415 1/32	477 7/8	474 3/8	477 1/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	523 1/32	517 1/32	517 1/32	521 1/32
Shanghai	Sh. p. tael	3/2	3 13/16	3 1 1/2	3 2 1/4
Singapore	id. p. \$	2/4 3/32	2/4 1/16	2/4	2/4 1/8
Valparaiso 2)	peso p. £	44.10	43.00	42.60	43.—
Yokohama	Sh. p. yen	1/7 25/32	1/7 23/32	1/7 23/32	1/8 5/16

* Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Nominaal.

ZILVERPRIJS 1)

GOUDPRIJS 2)

Londen	N.York 3)	Londen
23 Febr. 1925.. 32 5/16	68 3/8	23 Febr. 1925.. 87 1/1
24 „ 1925.. 32 3/8	68 1/2	24 „ 1925.. 86 11/16
25 „ 1925.. 32 1/16	68 3/8	25 „ 1925.. 87,0
26 „ 1925.. 32 1/4	68 1/2	26 „ 1925.. 87 1/1
27 „ 1925.. 32 3/8	68 7/8	27 „ 1925.. 83 7/8
28 „ 1925.. 32 3/16	68 3/8	28 „ 1925.. —
1 Mrt. 1924.. 33 9/16	64 1/4	29 Febr. 1924.. 95 11/16
20 Juli 1914.. 24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914.. 84 1/10

1) p. oz stand. 2) Foreign silver. 3) p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	23 Februari 1925	2 Maart 1925
Saldo bij Nederl. Bank ..	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters ..	6.018.426,70	5.267.157,11
Voorschot op ult. Jan. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink. bel. en opcenten op Rijksink. bel.	74.130.993,09	74.130.993,09
Voorsch. aan de koloniën	10.590.352,16	15.326.574,42
Voorsch. a. h. buitenland	216.834.137,92	216.717.201,22
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk. papier	—	—

Verplichtingen.	23 Februari 1925	2 Maart 1925
Voorsch. door de Ned. Bank	f 5.001.542,42	f 13.450.511,38
Schatkistbilj. in omloop 1)	183.244.000,—	172.082.000,—
Schatkistprom. in omloop	95.180.000,—	108.490.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	—	—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	21.200.851,—	21.243.501,—
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort	31.543.231,71	39.343.601,53

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	21 Februari 1925	28 Februari 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 1.481.000,—	f 5.583.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	70.000.000,—	70.000.000,—
Voorsch. Jav. Bk. aan N.-I.	902.000,—	3.212.000,—
Muntbiljetten in omloop.	36.410.000,—	35.858.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt belegginggeld v. h. N.-I. muntfonds.	4.749.000,—	4.683.000,—
Totaal	f 113.542.000,—	f 119.336.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 2 Maart 1925.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 38.939.624,40 Bijbnk. „ 22.059.611,04 Ag.sch. „ 39.492.157,25	f 100.491.392,69
Papier o. h. Buitentl. in disconto	Idem eigen portef. . f 132.173.719,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	132.173.719,—
Beleeningen	Hfdbk. f 72.088.022,84 incl. vrsch. Bijbnk. „ 10.963.274,38 in rek.-ert. Ag.sch. „ 72.850.626,45	f 155.901.923,67
Op Effecten	f 153.827.673,67	—
Op Goederen en Spec. ..	2.074.250,—	155.901.923,67
Voorschotten a. h. Rijk	—	14.817.309,25
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud — f 56.283.740,— Muntmat., Goud — „ 448.200.741,56	f 504.484.481,56
Munt, Zilver, enz. ..	20.612.803,20	—
Muntmat., Zilver ..	—	525.097.284,76
Effecten	Belegging Res.fonds. f 5.652.695,17 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.999.926,63	9.652.621,80
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.212.500,—
Diverse rekeningen	—	70.813.202,85
		f 1.014.159.954,02

Passiva.

Kapitaal	—	f 20.000.000,—
Reservefonds	—	5.655.237,53
Bijzondere reserve	—	8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	—	911.540.690,—
Bankassigatiën in omloop	—	744.116,77
Rek.-Cour. f Het Rijk	—	—
saldo's: { Anderen	„ 48.661.704,62	48.661.704,62
Diverse rekeningen	—	19.323.205,10
		f 1.014.159.954,02

Beschikbaar metaalsaldo

Op de basis van 1/8 metaaldekking

Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. ..

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
2 Mrt. '25	504.484	20.613	911.541	49.406	332.538	54
23 Febr. '25	504.485	19.427	879.793	65.650	334.452	55
16 „ '25	504.511	19.285	892.178	65.073	331.949	55
9 „ '25	504.511	17.441	902.701	55.387	329.937	54
2 „ '25	504.501	15.755	921.731	51.937	325.124	53
26 Jan. '25	504.543	14.103	892.988	77.096	324.208	53
3 Mrt. '24	581.716	10.321	1.015.446	44.263	383.850	57
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen 2)
2 Mrt. 1925	100.491	—	155.902	132.174	70.813
23 Febr. 1925	102.576	—	149.805	127.872	75.976
16 „ 1925	104.392	—	152.049	123.471	85.869
9 „ 1925	109.294	—	151.433	120.130	92.689
2 „ 1925	112.907	—	160.790	123.178	93.650
26 Jan. 1925	114.563	—	157.024	124.516	92.060
3 Mrt. 1924	254.491	87.000	147.453	22.286	44.263
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
24 Jan. 1925..	1.086	1.494	924	1.044	433
17 „ 1925..	1.076	1.537	941	1.041	474
10 „ 1925..	1.060	1.592	969	1.048	576
3 „ 1925..	1.060	1.742	847	1.059	552
27 Dec. 1924..	1.067	1.511	882	1.065	641
26 Jan. 1924..	1.175	1.442	835	1.099	407
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
28 Feb. 1925	185.750		272.500	70.000	117.250
21 " 1925	185.750		274.000	72.000	116.550
14 " 1925	184.750		278.500	74.000	114.250
24 Jan. 1925	133.666	*51.789	276.119	99.113	111.203
17 " 1925	133.670	51.400	280.922	99.859	109.651
10 " 1925	133.596	52.256	283.955	91.661	111.495
3 " 1924	133.500	52.319	280.871	87.831	112.556
1 Mrt 1924	154.775	64.297	258.138	84.863	151.264
3 Mrt 1923	158.648	59.440	264.548	104.278	145.037
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
28 Feb. 1925		109.890		***	54
21 " 1925		106.720		***	54
14 " 1925		114.710		***	52
24 Jan. 1925	30.102	17.284	65.583	84.355	49
17 " 1925	30.357	16.803	75.630	83.966	49
10 " 1925	30.318	16.819	76.762	78.524	49
3 " 1925	30.969	16.335	76.330	68.947	50
1 Mrt 1924	34.746	19.922	70.571	24.067	64
3 Mrt 1923	36.080	35.069	63.999	32.884	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{2}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
25 Febr. 1925	128.587	124.803	281.165	27.000	231.779
18 " 1925	128.579	124.232	282.020	27.000	232.687
11 " 1925	128.577	124.848	283.013	27.000	233.699
4 " 1925	128.573	125.465	282.879	27.000	234.139
28 Jan. 1925	128.570	124.456	281.240	27.000	231.935
21 " 1925	128.572	124.843	283.498	27.000	234.422
27 Febr. 1924	128.106	125.579	277.468	27.000	232.607
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
25 Feb. '25	41.927	74.400	16.144	105.543	23.534	19 $\frac{1}{8}$
18 " '25	43.942	75.045	13.705	111.244	24.097	19 $\frac{1}{8}$
11 " '25	45.820	73.460	9.569	115.081	23.479	18 $\frac{1}{8}$
4 " '25	67.503	73.688	11.049	134.913	22.858	15 $\frac{1}{8}$
28 Jan. '25	50.038	73.991	22.550	107.271	23.863	18 $\frac{1}{8}$
21 " '25	49.213	75.280	22.923	107.007	23.478	18
27 Feb. '24	51.197	68.222	13.107	110.436	22.277	18,03
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarrv. in het buitent.	Zilver	Te goed in het buitent.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
26 Feb. '25	5.546	1.864	306	574	21.900	4.925	5.101
19 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.920	5.000
12 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.916	4.807
5 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.905	6.301
29 Jan. '25	5.546	1.864	305	574	21.200	4.892	5.906
28 Feb. '24	5.541	1.864	298	574	23.100	4.623	3.889
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarrv. op het buitent.	Uitg-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
26 Feb. '25	17	8	2.974	40.792	2.014	13
19 " '25	17	8	3.005	40.771	1.929	13
12 " '25	23	8	3.072	40.778	1.878	10
5 " '25	20	8	2.938	40.859	2.006	9
29 Jan. '25	19	8	2.950	40.516	1.966	46
28 Feb. '24	25	13	2.379	39.345	2.319	11
23 Juli '14	24	13	2.445	38.895	2.229	24

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staats a. buitent. regeeringen.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Febr. 1925	880,0	201,4	293,3	1.485,2	15,9
14 " 1925	865,8	198,7	288,6	1.574,8	31,6
7 " 1925	844,8	198,7	281,6	1.646,8	47,1
31 Jan. 1925	834,2	198,7	278,1	1.770,7	81,7
23 " 1925	813,1	198,7	271,0	1.607,7	7,4
15 " 1925	791,7	198,7	263,9	1.743,6	17,4
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Renten-bank
23 Febr. 1925	110,2	1.689,0	1.682,8	1.021,6	1.474,7	266,6
14 " 1925	110,1	1.629,4	1.760,0	929,3	1.486,3	290,2
7 " 1925	109,9	1.627,5	1.839,5	818,7	1.533,2	326,1
31 Jan. 1925	110,1	1.506,6	1.901,3	746,8	1.534,4	347,6
23 " 1925	110,0	1.747,6	1.550,0	990,2	1.612,6	378,4
15 " 1925	109,8	1.774,0	1.646,2	983,7	1.629,8	403,5
23 Juli 1914	330,8 ²⁾	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. schatk.papier. ³⁾ W.o. Rentenbankscheine: 23, 14, 7 Febr., 31, 23, 15 Jan. resp. 370,4; 312,4; 261,7; 186,4; 377; 328,2 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tent. saldi	Beleeningen van regeer. d. in h. buit.	Beleeningen van prom. d. provincien	Binnen-landsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
26 Feb. '25	377	85	480	1.325	356	5.200	7.599	225
19 " '25	377	85	480	1.293	362	5.200	7.567	181
12 " '25	377	85	480	1.348	328	5.200	7.630	169
5 " '25	377	85	480	1.441	389	5.200	7.641	213
29 Jan. '25	377	85	480	1.545	332	5.200	7.648	258
22 " '25	376	85	480	1.504	350	5.200	7.623	278
28 Feb. '24	359	85	480	1.373	393	5.300	7.652	288

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
11 Feb. '25	2.896,3	1.760,7	144,7	331,8	324,6
4 " '25	2.920,9	1.777,9	143,7	322,4	303,0
28 Jan. '25	2.939,4	1.784,3	143,2	273,7	307,8
21 " '25	2.944,7	1.795,3	138,7	202,8	306,2
14 " '25	2.953,0	1.790,0	138,7	261,8	323,9
7 " '25	2.950,9	1.775,1	124,4	264,4	341,0
13 Feb. '24	3.128,3	2.197,7	117,2	546,3	278,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
11 Feb. '25	390,1	1.713,7	2.242,5	112,3	73,0	76,9
4 " '25	388,8	1.690,4	2.267,6	112,3	73,8	77,4
28 Jan. '25	394,1	1.684,3	2.265,2	112,2	74,4	78,0
21 " '25	423,5	1.698,6	2.216,1	112,2	75,2	78,8
14 " '25	486,9	1.738,0	2.330,3	112,2	72,5	76,0
7 " '24	496,0	1.805,4	2.316,5	112,2	71,6	74,6
13 Feb. '24	127,3	2.039,2	1.972,2	110,4	78,0	80,9

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarrv. time deposits
4 Feb. '25	736	13.113	5.453	1.655	18.073	4.900
28 Jan. '25	736	13.051	5.488	1.640	18.012	4.863
21 " '25	736	13.087	5.548	1.602	18.147	4.869
14 " '25	736	13.123	5.557	1.720	18.344	4.853
7 " '25	736	13.106	5.555	1.702	18.289	4.849
6 Feb. '24	759	11.932	4.487	1.407	15.534	4.120

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 2 Maart 1925.

De internationale fondsenmarkten hebben gedurende de achter ons liggende berichtperiode sterk onder den invloed gestaan van de bewegingen op de geldmarkt. Met uitzondering van Frankrijk, is dit zoowel in Duitschland en Amerika waar wijzigingen in den discontovoet der circulatie-instellingen hebben plaats gevonden — als in Engeland het geval geweest.

Op de verlaging van het Deutsche disconto wordt elders in dit nummer uitvoeriger ingegaan. Op de fondsenmarkt wordt het beschouwd als een teeken van een meer conciliante houding van de zijde der Rijksbank. Dit heeft een goede uitwerking gehad; hoewel er toch geen koersrijzing van teekenis te constateeren is geweest. Het overlijden van den president van het Rijk en de onzekerheid in politiek opzicht, welke in verband hiermede weder is ontstaan, hebben hertoe niet onaanzienlijk bijgedragen.

Te Londen is het beursverloop over het algemeen vrij lusteloos geweest. Alleen tegen het einde van de berichtperiode kwam er eenige teekening in de markt, toen het vooruitzicht op een disconto-verhooging van de Bank of Engeland — in aansluiting aan de verhooging van het disconto van de Federal Reserve Bank te New York — de koersen van beleggingsfondsen drukte. In het vooruitzicht van hogere geldkoersen viel op deze afdeling algemeen nogal aanbod op te merken.

Te Parijs is de markt, zooals gewoonlijk in de laatste weken, zeer stil geweest. Toch viel er een iets betere ondergrond te onderscheiden, welke in het leven is geroepen door de berichten, dat tusschen de Fransche en Deutsche onderhandelaars overeenstemming omtrent een voorloopige regeling inzake het handelsverdrag was bereikt. Lang heeft de goede stemming echter niet aangehouden. De invloed van den dalenden wisselkoers bleek sterker te zijn en heeft de aandacht grootendeels op arbitragefondsen gevestigd gehouden. De afschaffing van het bordereau de coupons evenals die van het affidavit voor buitenlandsche houders heeft hierdoor niet de uitwerking kunnen hebben, welke in andere omstandigheden hiervan wellicht ware uitgegaan.

Te New York is het onmiddellijk gevolg van de disconto-verhooging, waarop elders in dit nummer nader wordt ingegaan, eenige reactie op de fondsenmarkt geweest. Men is door den officieelen stap toch eenigszins opgeschrikt en heeft meer aandacht aan de geldkoersen besteed.

Ten onzent was ondanks de wijzigingen, welke op de internationale geldmarkt plaats hebben gevonden, gedurende de geheele week, ook tegen het slot der berichtperiode, geld overvloedig verkrijgbaar, waardoor tevens een zeer opgewekte houding voor *beleggingsfondsen* zich heeft kunnen handhaven. Langzamerhand beginnen ook de openbare lichamen, wier leeningsbepalingen hertoe de gelegenheid verschaffen, er toe over te gaan, hun schulden in obligaties met een lagere rentevergoeding te converteeren. Deze week heeft de gemeente Amsterdam het voornemen hertoe aangekondigd. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld. 1922: 104, 104³/₈, 104¹/₈; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld. 1917: 92²¹/₃₂, 92¹³/₁₆; 7 pCt. Ned. Indië: 103¹/₂, 104¹/₄, 103¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1913: £ 20-100: 55, 54¹⁵/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 100¹/₂, 99¹⁵/₁₆.

Wat de aandelenmarkt betreft, hebben in de eerste plaats *rubberaandelen* de aandacht getrokken door een zeer opgewekte houding. De vermindering van de voorraden te Londen, gepaard gaande met een vasten en zelfs een geleidelijk stijgende prijs van het product, heeft hier ruime kooplust veroorzaakt, temeer wijl men de aanstaande jaarverslagen van de verschillende rubberondernemingen thans reeds gunstig beoordeelt. Amsterdam Rubber: 169, 172¹/₂, 174; Hessa Rubber: 188¹/₄, 191¹/₄, 194³/₄; Java Caoutchouc: 132¹/₂, 135 136¹/₂; Kali Telepak: 197⁷/₈, 205¹/₂, 209³/₄; Majanglanden: 371¹/₂, 374, 372; Ned. Ind. Rubber-en Koffie: 227, 233, 237; Oost Java Rubber: 263¹/₄, 272¹/₂, 275³/₄; Rotterdam Tapanoeli 15¹/₂, 14¹/₂; Serbadjadi: 215, 217, 219; Tjiboeni Tjip: 108¹/₂, 110, 112.

Daarentegen hebben *tabaksaandelen* een zekere reactie moeten ondergaan. Over het algemeen is men wel van meening, dat de prijzen, welke op de aanstaande voorjaarsinschrijving besteed zullen worden, een voldoende winstmarge zullen laten, doch waar men algemeen van opinie is, dat de koersen der desbetreffende aandelen zijn ingesteld op de recordprijzen van den vorigen oogst en men ten aanzien van het bereiken van dergelijke prijzen pessimistisch gestemd is — gezien ook de neiging tot aaneenschluiting, welke onder de Deutsche koopers schijnt te bestaan — is er eenig aanbod op de aandelenmarkt op te merken geweest. Arendsburg: 418, 412, 400; Deli Batavia: 379⁷/₈, 374, 370, 360; Deli Mij.: 395¹/₈, 388, 376³/₄; Senembah: 407¹/₂, 397³/₄, 387¹/₄.

Suikeraandelen hebben over het algemeen een aanzienlijk

hooger niveau kunnen behalen, hoewel de beste prijzen toch niet behouden konden blijven. Tot de betere stemming hebben de vaste Cubanoteeringen medegewerkt, alsmede de voortgezette verkoopen van de V.J.S.P., welke organisatie thans reeds ongeveer 90 pCt. van de te verwachten hoeveelheid uit oogst 1925 van de hand heeft gezet. Tevens vielen voor verschillende fondsen, met name voor H.V.A. contransmedekkingen van ruimen omvang op te merken, welke uit den aard der zaak niet hebben nagelaten het koerspeil aanmerkelijk op te drijven. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 165, 171¹/₄, 169; Handelsvereniging, Amsterdam: 486, 502, 491; Javasche Cultuur Mij.: 355¹/₂, 361, 378, 371. Kalibagor: 409, 414, 405; Maron Cultuur Mij.: 306¹/₂, 317, 314; Moorman & Co.: 345, 360, 354¹/₂; Ned. Ind. Suiker: 244, 254³/₄, 249; Suiker Cultuur Mij.: 258, 271³/₄, 265 Tjoekir; 469, 475.

Theeaandelen hadden een kalme markt, doch de belangstelling is hier wel iets grooter geworden. Amsterdam Thee: 67, 66, 67¹/₂; Goalpara: 362, 361, 364; Rongga landbouw: 224¹/₂, 227³/₄, 229.

Petrolaandelen hebben slechts geringe variaties te aanschouwen gegeven. De verdere verhoogingen van den prijs voor ruwe petroleum zijn uitgebleven, tegen de algemeene verwachting in. Zoo kon tegenover de vraag, welke op verschillende dagen voor Fransche rekening in aandelen Koninklijke Petroleum Mij. kon worden geconstateerd, steeds voldoende aanbod worden gesteld. Ook de overige aandelen bewogen zich nagenoeg op onveranderd koerspeil. Dordtsche Petr. Ind.: 385, 376, 374¹/₂, 379¹/₄; Geconsolideerde Petr.: 186⁷/₈, 189³/₄, 187¹/₄; Kon. Ned. Petroleum: 411³/₄, 405¹/₂; 402, 408.

De *Scheepvaartmarkt* was eveneens stil, doch hier vielen lichte reacties op te merken, in verband met de nog steeds niet zeer opgewekte beschouwingen omtrent de naaste toekomst van de vrachtenmarkt. Wel was de daling hier niet van groote beteekenis, omdat het aanbod slechts gering was, doch aan den anderen kant was van eenige vraag ook slechts weinig te bespeuren. Holland-Amerika Lijn: 68, 67¹/₂, 66¹/₂; Java China-Japan Lijn: 108¹/₂, 107¹/₂, 106³/₄; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 77³/₄, 76¹/₄, 75; Ned. Scheepvaart Unie: 136³/₄, 135¹/₂; Stoomv. Mij. „Nederland”: 159.

Van *bankaandelen* waren de voornaamste soorten goed gevraagd, zoodat hier een geleidelijke koersverhooging voortgang kon hebben. In het bijzonder viel een prijsverbetering voor aandelen Disconto- en Effectenbank op, in verband met geruchten, dat een bevestigend dividend zou worden uitgekeerd. Amsterdamsche Bank 138¹/₂, 140¹/₄, 143; Disconten-Effectenbank: 83, 88, 95; Incasso Bank: 104¹/₂, 105¹/₂; Koloniale Bank: 188¹/₈, 193³/₈, -190¹/₄; Ned. Handel Mij.: 134³/₈; Ned. Ind. Hand. Bank: 144²⁷/₃₂, 148³/₈, 146¹/₈; Rotterdamsche Bankverg.: 74¹/₂, 75; Twentsche Bank: 116.

Industriele aandelen waren vast van toon, voornamelijk voor aandelen Jurgens — als gevolg van het bericht, dat een deel van de aandelen van dit concern te Londen is geplaatst — en voor aandelen Philips' Gloeilampen — waarvan verluide, dat de winstcapaciteit door het afsluiten der bekende internationale overeenkomst grooter was geworden. Tevens konden aandelen Vereenigde Touwfabrieken van een gunstige stemming profiteeren in verband met geruchten omtrent een goeden gang van zaken bij dit bedrijf. Calvé Delft: 106¹/₄, 103³/₄, 102³/₄; Centrale Suiker: 122, 120 119; Du Croo & Brauns: 13³/₄, 13¹/₂; Feijenoord: 125, 130; „Hollandia” Melkprod. en Voed.: 136, 139; Holl. Kunstzijde Ind.: 160¹/₄, 159¹/₈, 161; Jurgens: 78⁷/₁₆, 83³/₈, 82¹/₄; Ned. Gist-en Spiritus: 377¹/₂, 390, 375; Ned. Kunstzijdefabr.: 347³/₈, 346³/₄, 354³/₄; Philips' Gloeilampenfabr.: 333¹/₄, 337, 350; R'dam Droogdok Mij.: 177¹/₂, 179, 178¹/₂; Verg. Touwfabrieken 24¹/₈, 27¹/₂, 29¹/₂.

Handelondernemingen waren zeer kalm, doch vast van stemming. Curaçoesche Handel Mij.: 130, 131; Int. Crediet- & Handelsverg. „R'dam”: 203, 209, 207; Linde Teves: 89¹/₂, 91¹/₂; 89; Ned. Wol Mij.: 141, 144¹/₂, 145¹/₈.

De *mijnmarkt* is tijdelijk verlaten geweest, doch kon tegen het einde der berichtperiode van een nieuwe opleving, bij lichtelijk stijgende koersen, doen blijken, voornamelijk voor aandelen Redjang Lebong. Billiton 1ste Rubber: 486; Ned. Surinaamsche Goud Mij.: 42¹/₂, 46, 43; Redjang Lebong: 246, 250, 254¹/₂; Siloengkang: 109¹/₈, 110, 105.

De *Amerikaansche afdeling* heeft geen opvallende koersverschillen aangetoond. American Car- en Foundry: 202, 205¹/₂; Anaconda Copper: 89, 88, 87¹/₈; Studebaker: 1110, 1123, 1120; United States Steel Cy: 123³/₄, 123³/₈; Atchison Topeca: 123³/₁₆, 124¹/₄, 125; Erie: 32¹/₂, 33¹/₄, 32⁷/₈; Southern Pacific Comp.: 105¹/₂, 106; Union Pacific 150⁷/₈, 151¹/₄, 151.

De *geldmarkt* bleef zooals reeds gezegd, ruim; prolongatie noteerde doorgaans 1³/₄ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 3 Maart 1925.

Aan de markt voor broodgraan bleef ook deze week de vastere stemming voortduren, die omstreeks het midden van Februari was ingetreden na de sterke prijsdaling, die in de voorafgaande weken als het resultaat van hevige fluctuaties was tot stand gekomen. Het was vooral de betere vraag van bijkans alle invoerlanden geweest, die het handhaven der betere markt heeft veroorzaakt, en in den loop der week tot verdere prijsstijging heeft geleid. De voortdurende inkoop van tarwe en meel door Rusland waren daarbij een belangrijke factor. Als het totaal der reeds afgesloten Russische inkoop wordt 450.000 ton opgegeven en waarschijnlijk zal de verkoop naar Rusland nog geruimen tijd kunnen voortgaan. Meel werd deze week weder gekocht in verschillende Europeesche landen en in Canada en uit Engeland worden verkoopen van tarwe naar Rusland gemeld. Een drietal ladingen Platatarwe werden naar Portugal verkocht en ook Frankrijk deed weder meer inkoop van buitenlandsche tarwe. In België wordt over den afzet van meel geklaagd, ofschoon daarin enkele zaken naar Rusland tot stand kwamen. Zaken in tarwe voor binnenlandsch verbruik waren dan ook deze week in België niet groot, doch de zich uitbreidende Deutsche vraag, al was deze dan nog niet van groote betekenis, steunde de markt. Hetzelfde was het geval in Nederland, doch daar toonden ook de Nederlandsche molens meer belangstelling dan tevoren. Australische en Platatarwe werden in Nederland gekocht, de eerste voor een groot gedeelte over Antwerpen, Platatarwe grootendeels op de Nederlandsche havens. Vooral op 2 Maart werden in Nederland veel zaken in tarwe gedaan. Noord-Amerikaansche soorten nemen daarbij slechts een zeer bescheiden plaats in. Daarvan zijn de prijzen te hoog tegenover andere soorten. Naar de Deutsche havens waren de zaken in tarwe nog niet omvangrijk, ofschoon zij evenals via Antwerpen en Rotterdam naar Deutschland wel eenige uitbreiding ondergingen. Aan de algemeene toename van den omzet heeft vooral de Engelsche markt sterk meegedaan en zoowel naar het vasteland als naar Engelsche havens werden daar tot den stijgenden prijs veel zaken in ladingen en parcels gedaan. De ladingen bestonden vooral uit Australische en in mindere mate uit Platatarwe en ook in Engeland worden Noord-Amerikaansche soorten minder gekocht. Het aanbod van Australische tarwe is bij voortdurend groot en de hoeveelheid dezer tarwesort, die nu naar Europa onderweg is, is van respectabelen omvang. Onlangs werd bericht, dat de Australische bevolking zich beklaagde over het feit, dat reeds 85 pCt. van den tarweoogst voor uitvoer was verkocht. De regering overwoog maatregelen om voldoende voorraden voor eigen gebruik in het land te houden, doch voorloopig zullen de verschepingen nauwelijks den invloed van zulke maatregelen behoeven te gevoelen, daar nog zeer veel tarwe voor verscheping aanwezig is, al heet het, dat de vroegere Australische oogstramingen wat al te optimistisch zijn geweest. Daartegenover staat echter, dat de Argen-

tijnsche tarweopbrengst meevalt. Het uitvoer-surplus wordt nu geraamd op 16 à 17 miljoen quarters tegen 21 miljoen in 1924, doch ook het kleinere cijfer van dit jaar kan nog als zeer bevredigend worden beschouwd. Het is waarschijnlijk deze verhooging der Argentijnsche raming geweest, die na de zeer vaste dagen van het begin der week aan de Argentijnsche termijnmarkten een prijsverlaging heeft teweeggebracht. Het slot op 2 Maart was echter nog 35 à 40 centavos per 100 Kg. hooger dan op 21 Februari (op den 23sten en 24sten waren de Argentijnsche markten gesloten). Ook in Noord-Amerika reageerden de markten met geregelde prijsstijgingen op de betere stemming voor tarwe in Europa. Op 29 Februari was de verhooging zelfs belangrijk en scheen de markt weder terug te keeren tot de sterke prijsfluctuaties van eenigen tijd geleden. Dat vermoeden werd op 2 Maart versterkt, toen de verhooging weder voor een groot gedeelte verloren ging. Het slot was echter te Chicago voor Mei nog $9\frac{1}{8}$ dollarcent per 60 lbs. hooger dan aan het begin der week en te Winnipeg bedroeg de verhooging voor Mei $7\frac{1}{8}$ en voor Juli (beide termijnen van den ouden oogst) $10\frac{1}{2}$ dollarcent. De vaste markten in Noord-Amerika werden mede veroorzaakt door de algemeene overtuiging, dat de voorraad tarwe bij de boeren zeer klein is en slechts zeer weinig tarwe in het nieuwe seizoen zal overgaan. Steun vindt die meening in het feit, dat aan de markten der Vereenigde Staten reeds 145 miljoen bushels meer tarwe is aangevoerd, dan in het vorige jaar, terwijl volgens de officiele raming de oogst slechts 75 miljoen bushels grooter is geweest. De aanvoeren blijven geleidelijk verminderen. Het streven om zooveel mogelijk oude tarwe aan de markt te brengen, wordt in Amerika bevorderd door de goede vooruitzichten voor den nieuwen oogst. Hierin schijnt echter in den loop der week eenige verandering te zijn ingetreden, vooral wegens gebrek aan neerslag in het Zuid-Westen. Juli- en September-tarwe zijn tenminste te Chicago veel sterker gestegen, dan Mei en van die prijsstijging ging ook op 2 Maart een kleiner gedeelte verloren. Zij bedroeg toen nog in vergelijking met het begin der week 14 dollarcent per bushel. In hardwinter tarwe van den nieuwen oogst werden in Engeland deze week nu en dan reeds zaken gedaan tot ongeveer 10 pCt. beneden den prijs der oude tarwe.

De berichten uit Rusland blijven ongunstig, zoowel omtrent de nu beschikbare voorraden, als omtrent den stand van het wintergraan en vooral over de vooruitzichten voor den voorjaarsuitzaai, waarvoor geen voldoende zaaigran aanwezig is. Reeds wordt gesproken van de mogelijkheid, dat Rusland ook in het nieuwe seizoen broodgraan zal moeten importeerden. De overige landen in Oost- en Zuid-Europa, die onlangs over droogte klaagden, melden nu alle regen en ofschoon de neerslag nog onvoldoende heet te zijn geweest, is de toestand overal veel verbeterd, ook in Noord-Afrika. Wegens de groote hoeveelheid, die uit Australië werd afgeladen, waren de wereldverschepingen van tarwe weder even groot als in de vorige week, al was dan ook het aandeel van Noord-Amerika slechts beperkt. De hoeveelheid onderweg naar Europa is nu van zeer grooten omvang en bedraagt ongeveer 10 miljoen

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mrt.	Mais Mrt.	Lijnzaad Mrt.
28 Feb. '25	199 $\frac{1}{4}$	135 $\frac{1}{8}$	55 $\frac{3}{8}$	17,40	10,40	24,15
21 „ '25	186 $\frac{1}{4}$	129 $\frac{1}{4}$	52 $\frac{7}{8}$	17,10	10,75	24,30 ¹⁾
28 Feb. '24	110 $\frac{1}{2}$	81 $\frac{7}{8}$	49	10,40	8,—	19,30
28 Feb. '23	118 $\frac{7}{8}$	74 $\frac{1}{4}$	44 $\frac{3}{8}$	11,74	8,95	19,75
28 Feb. '22	147 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	68 ¹⁾	42 $\frac{1}{2}$ ¹⁾	14,— ²⁾	8,25 ¹⁾	21,65 ²⁾
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

1) Per Mei. 2) Per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	2 Maart 1925	23 Febr. 1925	3 Maart 1924
Tarwe*	20,—	19,25	12,50
Rogge (No. 2 Western) ..	16,90	16,80	10,30
Mais (La Plata)	240,—	245,—	234,—
Gerst (48 lb. malting) ...	267,—	267,—	217,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	13,— ⁴⁾	13,20 ⁴⁾	10,50
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ¹⁾	13,25	13,40	14,60
Lijnzaad (La Plata) ... ³⁾	515,—	516,—	433,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/28 Febr. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	22/28 Febr. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	18.039	114.722	99.185	—	3.050	2.953	117.772	102.138
Rogge	713	9.650	83.540	—	—	1.725	9.650	85.265
Boekweit	218	6.815	5.579	—	—	—	6.815	5.579
Mais	3.190	131.611	109.816	475	17.662	14.831	149.273	124.647
Gerst	2.084	24.155	49.121	240	1.290	9.412	25.445	58.533
Haver	224	9.622	35.083	—	150	—	9.772	36.083
Lijnzaad	3.704	36.376	37.930	—	8.179	8.710	44.555	46.640
Lijnkoek	5.900	40.016	24.046	—	—	700	41.016	24.746
Tarwemeel	1.765	20.133	35.849	—	3.702	1.063	23.835	36.912
Andere meelsoorten	140	2.061	1.058	—	—	—	2.061	1.058

quarters, welk cijfer in de laatste jaren slechts zeer zelden is bereikt. Dat echter ook de behoeften van Europa grooter zijn dan in het vorige jaar, blijkt wel uit het feit, dat Engeland sedert 1 Augustus reeds 15½ miljoen quarters heeft ingevoerd tegen 12.8 miljoen in hetzelfde gedeelte van het vorige seizoen.

Rogge was deze week in Amerika eveneens vast, ofschoon de prijsstijgingen kleiner en de reactie op 2 Maart grooter was dan voor tarwe. Het slot op laatstgenoemden datum was voor Mei 3¼ dollarcent per 56 lbs. hooger dan in het begin der week en voor Juli 7 cent, ook weder wegens het minder gunstige weder voor den nieuwen oogst en in sympathie met tarwe. Roggezaken in Europa blijven klein en beperken zich vrijwel geheel tot zaken uit de tweede hand tot lagere prijzen dan de Amerikaansche.

Voor voedergranen is de markt bij voortdurend zeer weinig levendig. Mais voor poedige posities was in alle invoerlanden zelfs flauw en lager. Vooral in Engeland is de vraag slecht wegens de zeer groote voorraden, die zoo weinig vermindering ondergaan, dat gevreesd wordt, dat zij de behoefte voor de maanden, die nog zullen verlopen, vóór de nieuwe Plata-mais beschikbaar zal zijn, zullen overtreffen. Ook de vastelandsche markten leden onder onvoldoende vraag en ofschoon de verschepingen zoowel van Argentinië als van Oost-Europa klein zijn en vooral van de Zwarte Zee deze week weinig werd afgeladen, waren de zaken slepend. Slechts Denemarke toonde nog bevredigende vraag en Roemeensche mais werd daar tot veel hogere prijzen gekocht dan in de andere landen te maken zijn. In Nederland kon de markt zich aanvankelijk bij iets toenemende vraag vrij goed handhaven, doch op 2 Maart werden alle soorten weder tot lagere prijzen verkocht. De aankomst van een onverkochte lading Australische mais heeft tot de gedrukte stemming bijgedragen, evenals de bij voortdurend omvangrijke voorraden. Voor den nieuwen oogst in Argentinië blijven de vooruitzichten goed, ofschoon nu en dan sprake is van een onbevredigende opbrengst in het Noorden van het land. De termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario ondergingen weinig verandering, doch in Engeland werden bij stijgende prijzen wat meer zaken in nieuwe Plata-mais gedaan. Zuid-Afrika blijft met ruim aanbod tot lagere prijs dan Argentinië aan de markt voor zomer-aflading. Te Chicago steeg de maïsprijs wegens de vaste markt voor varkens 5 à 6 dollarcent per 56 lbs. met ten slotte een minder vaste stemming.

In Gerst waren ook deze week de zaken weder klein. Enkele partijen Donaugerst werden uit België verkocht naar Nederland en uit Noord-Afrika werd nu en dan Gerst op zomer-aflading tot dalende prijs naar Engeland verkocht, doch in Noord-Amerikaansche gerst komen nauwelijks zaken tot stand. Ook haver was weder stil, al betaalde Engeland iets meer voor Platahaver. Als bijzonderheid mogen nog de zaken worden vermeld, die naar Engeland zijn gedaan in Zuid-Afrikaansche haver.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week over het algemeen vast gestemd.

In Amerika liepen de prijzen voor Sp. Centr. zoowel als op de termijnmarkt vrijwel dagelijks op, en waren opening- en slotnoteeringen als volgt:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.62	2.79	2.94	3.11	3.24
Opening verslagweek	4.62	2.86	2.99	3.17	3.30
Slot verslagweek	4.74	2.97	3.07	3.24	3.38

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 101.762 tons, de versmeltingen 76.000 tons (tegen 82.000 in 1924) en de voorraden 106.000 tons.

In Cubasuiker kwamen groote verkoopen van prompte en nabije verscheping tot stand aan Raffinadeurs in New York, Canada, Engeland en op het vasteland van Europa, terwijl ook Speculanten in New York zich voor het artikel interesseerden. In Amerika werd van 2.84 \$c. tot 3 \$c. c. & fr. New York betaald, terwijl in Europa tusschen sh. 14/- en 15/- werd aangelegd.

De laatste Cubastatistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 21 Febr. '25..	218.080	211.711	172.863
Tot. sedert 1 Dec. '24-21 Febr. '25.	1.370.913	1.156.083	1.174.875
Aantal werkende fabrieken....	177	173	178
Weekexport 21 Febr. 1925	143.122	149.402	141.950
Totaal 1 Jan.-21 Febr. '25....	839.917	748.753	757.855
Totale voorraad op 21 Febr. '25.	530.996	407.330	417.920

† In Engeland verhoogden Raffinadeurs hunne prijzen voor alle posities met 3d.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow: =

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Jan. '25	978.000	908.000	1 002.000
Tsjechoslowakije 1 Febr. '25 ..	694.000	501.000	412.000
Frankrijk 1 Febr. '25	488.000	253.000	205.000
Nederland 1 Jan. '25	219.000	154.000	224.000
België 1 Febr. '25	228.000	117.000	107.000
Engeland 1 Febr. '25	155.000	179.000	293.000
Totaal (Europa) ..	2.762.000	2.112.000	2.243.000
V.S. Atlant. havens 25 Febr. '25.	106.000	107.000	88.000
Cuba alle havens 21 Febr. '25.	531.000	407.000	419.000
„ binnenl. 7 Febr. '25	236.000	313.000	210.000
Totaal ..	3.635.000	2.939.000	2.960.000

Op Java was de markt zeer vast. De V.I.S.P. verkocht uit oogst 1925 No. 16 & hooger en Muscovados tot resp. f 9½ en 9½, zijnde f ¼ hooger dan de laatste prijzen. Uit de tweede hand werd Superieur tot stijgende prijzen, die opliepen tot f 12½ voor Mei, f 11½ voor Juni, f 11½ voor Juli en f 11½ voor latere levering, verhandeld. Voor disponibele suiker uit den ouden oogst bestond minder belangstelling; de nominale waarde is f 13½ voor Superieur.

Bovenstaande prijzen liggen boven Europ. pariteit en was het voornamelijk aan aanhoudende vraag uit Britsch-Indië te danken, dat de Javamarkeet zoo vast was.

Hier te lande sympathiseerde de stemming met die te New York. Maart en Mei openden op f 20.7/8, Augustus op f 20½ en December op f 20.3/8, welke prijzen geleidelijk aantrokken wegens goeden kooplust. De markt sloot in opgewekte stemming met vergeefsche vraag tot f 21½ voor Maart, Mei en Augustus en tot f 21¼ voor December, nadat voor deze termijnen resp. f 21½ en f 21.— betaald was. De omzet bedroeg ± 3700 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.f. Maart	
2 Mrt '25	217/8	Sh. 36 9	Sh. 17/-	Sh. —	\$ cts. 4.74
23 Febr. '25	207/8	36 6	17/-	14/-	1)
2 Mrt '24	37 1/8	67/-	27/6	29 6	7,16
2 Mrt '23	34 1/2	65 3	25/-	26,6	7,40
4 Juli '14	1113/32	18/-	—	—	3,26

1) Geen noteering.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 25 Februari 1925.

Prijzen van Amerikaansche katoen hebben dagelijks fluctueerd, zonder dat de prijsbasis veel veranderd is. Ontvangsten in de havens bedragen thans ruim 2 miljoen balen meer dan verleden jaar, terwijl Groot-Brittannië en Europa bijna 1.400.000 balen meer hebben afgenomen. Spot-sales in Liverpool bedroegen verleden week circa 50.000 balen. Ook prijzen van Egyptische katoen fluctueeren dagelijks, terwijl F.G.F. Sakel Spot gisteren 35.30 noteerde d.i. minder dan 30 punten verschil met het hoogste punt van dit seizoen. Voor gebruikers van Sakel katoen is het een moeilijke tijd, vooral wat de fijnere soorten betreft, die nogal schaarsch zijn. De katoen schijnt in sterke handen te zijn, die de situatie beheerschen. Hoe lang dit nog zal duren valt moeilijk te zeggen, doch bij het groote verschil tusschen oude en nieuwe oogstprijzen, beschouwt men dezen toestand algemeen als zeer nadeelig voor den handel, vooral waar een zeer groot gedeelte van de huidige futurezaken een speculatief karakter draagt.

De verkoop van Amerikaansche garens gaat nog zeer langzaam, hoewel er geen gebrek aan vraag is. Biedingen zijn echter grootendeels een halfpenny tot een penny beneden de vraagprijzen van Spinners, zoodat er dan ook slechts weinig zaken tot stand komen. Dit geldt zoowel de grovere als de mediumnummers. Gedurende het laatste gedeelte van de vorige week zijn er belangrijke zaken in getwijnde garens, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor het Continent, gedaan en de vraag schijnt nog niet geheel uitgeput te zijn. De verkoop van Egyptische garens, zoowel cops als bundels, gaat met groote moeilijkheden gepaard, speciaal die van Sakel soorten, terwijl in „Uppers” goede zaken gedaan zijn. Ook in de betere soorten in de nummers 60/2 tot 80/2 speciaal voor binnenlandsch gebruik gaat nog wel wat om, maar zaken in de fijnere nummers zijn van weinig beteekenis.

De positie van de doekmarkt toont weinig verandering. Prijzen zijn vast en er wordt slechts een klein gedeelte van de overzeesche vraag geboekt. De berichten van India luiden nog al ontmoedigend, terwijl handelaren daar den laatsten tijd

slechte zaken gedaan hebben, zoodat zij niet veel voor zaken op het tegenwoordig prijsniveau van Manchester voelen. Of zij hierdoor echter later lagere prijzen zullen kunnen bedingen, staat nog te bezien. Het is echter een feit, dat fabrikanten geen reden hebben om de groote Oostersche markten dankbaar te zijn, want zooals wij reeds eerder vermeldden, komt het succes meer van de kleinere markten, zooals De Straits, Java, enz. De fijnere goederen, hebben ten gevolge van het gebrek aan betere katoen, een ongekende hoogte bereikt, doch staat hier tegenover de verbeterde positie van gebleekte en gedrukte soorten, waarvan prijzen vast zijn met neiging tot stijging. De momenteele positie, hoewel in enkele opzichten minder gunstig, heeft ongetwijfeld zijn goede zijde en er zal nu veel van afhangen, of de overzeesche markten hun prijzen wat kunnen verbeteren, of in hun afzijdige houding blijven volharden en op een toenadering van dezen kant rekenen.

18 Feb. 25 Feb. Oost. koersen. 17 Feb. 24 Feb.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 15 3/4 1/6
 F.G.F. Sakellaridis 31,30 35,30 T.T. op Hongkong 2 3/8 2/3 7/8
 G.F. No. 1 Oomra 10,60 10,60 T.T. op Shanghai 3/1 3/1 3/4

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Midling Uplands.)

	27 Febr. 1925	20 Febr. 1925	13 Febr. 1925	27 Febr. 1924	27 Febr. 1923
New York voor Middling ...	24,25 c	24,50 c	24,75 c	29,90 c	29,— c
New Orleans voor Middling	24,10 c	24,45 c	24,65 c	30,25 c	29,— c
Liverpool voor Middling ...	13,28 d	13,66 d	13,72 d	17,87 d*	16,10d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizentallen balen.)

	1 Aug. '24 tot 20 Febr. '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens. Atlant. Havens	7603	5694	4785
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1969	1404	1113
" " 't Vasteland etc.	3063	2286	2014
" " Japan ...	656	446	381

Voorraden.
 (In duizentallen balen.)

	20 Febr. '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	1381	858	810
Binnenland	1197	851	1007
New York	216	161	69
New Orleans	345	180	178
Liverpool	734	508	447

KOFFIE.

Ook de afgelopen week bracht geen verandering in de lustelooze stemming, waarin het artikel zich nu reeds zoo lang bevindt. Wel is waar toont Brazilië door het zenden van iets lagere noteeringen van tijd tot tijd eenige neiging tot verkoopen, doch groot zijn de concessies, waartoe de afladers bereid zijn, klaarblijkelijk niet en druk van beteekenis oefenen die eenigszins verlaagde aanbiedingen dan ook in de consumptie-landen en op de termijnmarkten in Europa en in Amerika niet uit. Aan den anderen kant blijft de consumptie overal met groote hardnekkigheid vasthouden aan hare politiek van onthouding, en treedt zij alleen in het allernoodzakelijkste geval als koper op.

De termijnmarkt liep hier in navolging van de markt te New York, iets op doch groot was ook daarop de omzet niet. Nog altijd zijn de termijnprijzen in vergelijking tot die van loco en ook van aflading veel te laag. Prijzen van ca. 59 à 60 ct. voor Maart en 56 à 57 ct. voor Mei tegenover beschreven „Good” op prompte aflading, uitkomende op ongeveer 68 à 69 ct. zijn buiten alle verhouding. En het déport, dat in de eerste weken van dit jaar van Maart op December nog geen 5 cents bedroeg en nu meestal meer dan 8 cents is, doet wel in nog grootere mate deze dispariteit uitkomen.

De termijnnoteeringen aan de ochtend-call waren te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
3 Mrt. 59 3/4	57	53 1/8	51 7/8	57 1/4	54 1/2	50 1/2	49
24 Febr. 58 3/8	56	52 1/4	50 3/8	56 3/8	53 1/2	49 3/8	47 3/4
17 " 59 3/8	57	52 7/8	51 1/4	57 1/4	54 3/4	50 3/8	49 1/4
10 " 60 1/4	57 3/8	53 3/8	51 1/8	57 1/4	55 1/4	51 3/8	50 3/8

De slot-noteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
2 Maart	\$ 21,01	\$ 19,84	\$ 17,80	\$ 17,23
23 Febr.	" 20,26	" 18,88	" 16,85	" 16,28
16 "	" 20,35	" 18,95	" 16,90	" 16,33
9 "	" 20,60	" 19,04	" 16,90	" 16,28

De loco-noteeringen werden gebracht voor Superior Santos van 76 ct. op 75 ct. en voor Robusta van 64 ct. op 62 ct. Deze verlaging is niet zoo zeer het beeld van achteruiging der loco-waarde van de betreffende soorten, doch is meer het gevolg van de verschijning op de markt van enkele aanbiedingen van houders, die gaarne koopers zouden ontmoeten en daarom hunne prijzen iets lager hebben gesteld.

Rotterdam, 3 Maart 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
2 Mrt 1925	243.000	39.025	1.764.000	41.000	5 3/8
23 Febr. 1925	266.000	38.800	1.866.000	41.000	5 11/16
16 " 1925	262.000	38.675	1.828.000	41.000	5 13/16
2 Mrt 1924	235.000	25.525	638.000	28.500	6 25/32

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
23 Febr. 1925 ...	26.000	2.691.000	148.000	6.951.000
28 Febr. 1924 ...	31.000	2.635.000	213.000	6.833.000

THEE.

In navolging van Londen had de theemarkt in de afgelopen week een vast verloop. Stegen daar de prijzen met 1/2 tot 1 d. per lb., hier gingen nog verschillende opgehouden ex vorige veiling in de tweede hand over tot prijzen, die 4 à 8 cts. hooger waren dan dat er in veiling op werd geboden. Het tot normale hoeveelheden teruggebrachte aanbod in veiling heeft het goede resultaat gehad, dat het vertrouwen in de markt weder is teruggekeerd, terwijl ook de invoer tot verbruik, die in de vorige weken zich tot het hoog noodige had beperkt, thans sterk toenemende is. De voorraden in entrepôt in Engeland, die in overeenstemming daarmee hooge cijfers aantoonde, zullen nu ook van dien vergrooten invoer tot verbruik den invloed ondervinden.

Hier in Amsterdam zijn de voorraden in entrepôt van 54.472 kn. op ult^o der vorige maand toegenomen tot 57.640 kn. op het einde van deze maand. De aanvoer in Februari bedroeg 22.818 kn., terwijl de aflevering 19.650 kn. bedroegen, zoodat de voorraad, zooals hierboven is aangegeven met ruim 3000 kn. is toegenomen. Echter dient in aanmerking te worden genomen, dat waar op ult^o der vorige maand zich in de eerste hand ruim 14.000 kn. bevonden, begrepen onder den voorraad in entrepôt op ult^o dezer maand ruim 20.000 kn. in de eerste hand waren, zoodat de voorraad van den handel met 3.000 kn. is afgenomen.

Amsterdam, 2 Maart 1925.

COPRA.

De markt was gedurende de afgelopen week kalm gestemd. De prijzen brokkelden regelmatig iets af. Indië (vooral Singapore) gaf iets meer af, terwijl fabrikanten regelmatig kochten. De markt sluit met de volgende noteeringen:

Nederl. Indische f.m.s. stoomend	Fl. 34 1/2
" " " " Februari aflading ..	" 34 1/4
" " " " Maart ..	" 34 1/8
" " " " April ..	" 34,—
" " " " Mei ..	" 33 7/8

2 Maart 1925.

RUBBER.

De stemming op de rubbermarkt is gedurende de afgelopen week langzamerhand vaster geworden. Het aanbod voor loco rubber blijft zeer gering.

De slotnoteeringen luiden als volgt:

			einde voorafgaande week	
Crêpe	Maart	100 1/2	"	98 1/2 "
"	April/Juni	98 1/2	"	97 1/2 "
"	Juli/Sept.	97	"	95 "

3 Maart 1925.

STEENKOLEN.

De in ons vorige rapport als mogelijk uitgesproken verlagening van Engelsche kolen over de geheele linie is tot dusver uitgebleven, al kan niet gezegd worden, dat de markt ook maar eenige meerdere levendigheid vertoont. De prijzen blijven laag en men kan bij grootte aankopen praktisch gesproken elke gewenschte concessie verkrijgen. De mijnwerkers in Engeland hebben besloten de loopende loonovereenkomst tegen 30 Juni a.s. op te zeggen. In Westfalen gaat de strijd om den verkorten arbeidstijd en wij achten het niet buitengesloten, dat dezer dagen moeilijkheden met een gedeelte van de arbeiders zouden kunnen ontstaan, al wordt aan een staking aldaar niet geloofd.

De prijzen zijn als volgt:

Northumberland Ongezeefde	/	12.-
Durham	„	13.-
Cardiff	„	15.-
Schotsche Gezeefde	„	11,25
Yorkshire Gewasschen Doubles	„	14.-
Westfaalsche Vetsfönder	„	15.-
„ Vetsrukken	„	17,50
„ Smeenootjes	„	17.-
„ Gasvlamfönder	„	15.-
„ Gietcokes	„	20,25

alles per ton van 1000 KG., franco station Rotterdam/Amsterdam.

Westfaalsche bunkerkolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam / 11,25. Markt prijshoudend.
3 Maart 1925.

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
2 Mrt 1925..	63.17,6	68.15/-	250.7/6	37.-/-	35.10/-
23 Febr. 1925..	64.17,6	69.15/-	262.7/6	38.-/-	37.2,6
16 „ 1925..	65.-/-	70.-/-	263.7/6	37.15/-	36.12/6
9 „ 1925..	65.5/-	70.5/-	261.12/6	38.5.-	36.15/-
3 Mrt 1924..	67.10/-	73.10/-	292.15/-	36.15/-	37.15/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

In de graanvrachtenmarkt van Amerika is helaas nog geen verbetering te bespeuren. Definitieve vraag van Continentale en Engelsche koopers blijft tot zeer kleine proporties beperkt, waardoor de geheele toon van de markt zeer kalm is geweest. Slechts één afsluiting is in de afgelopen week geschied, nl. van de Gulf naar de Middellandsche Zee, basis 4/6 per qtr. één loshaven, met volle opties incl. U.K./Continent en Adriatische Zee, verscheping 1/15 Maart. Van de Range kan Maart tonnage worden afgesloten naar de Middellandsche Zee op basis van 18 cents per 100 lbs. Meel voor Russische rekening is echter goed vertegenwoordigd door verschillende afsluitingen naar Leningrad tegen 25 cents, optie Riga of Reval 24 cents met vrije belading en lossing. In één geval is de optie van de Zwarte Zee gegeven tegen 25 cents.

Voor kolen van Amerika blijft de vraag beperkt tot de gewone destinaties. De geheele toon van de markt is flauw en slechts één afsluiting kan worden gerapporteerd, namelijk een Maart boot naar Montevideo of La Plata \$ 4.50, optie Rosario \$ 4.75. Naar Europa blijft de eenige definitieve vraag naar West-Italië voor Maart belading tegen \$ 3.60 en voor April belading \$ 3.50.

De suikermarkt van West-Indië heeft een groot aantal afsluitingen gezien, echter toonen de vrachten een inzinking tegen het einde van de week, ten gevolge van het feit dat de booten, welke in de Plate geen emplooi kunnen vinden, aanbieden om in ballast naar Cuba te gaan en een thuisvracht van 21/6 te accepteren. De cijfers, waarvoor is afgesloten variëren aldus van 22/- tot 21/6 voor handige tonnage van 5/6000 tons van Cuba naar U.K./Havre-Amsterdam range per Maart/April.

Van de North-Pacific valt weinig te vermelden. Een kleine boot van 4700 tons is gesloten naar U.K./Continent in de buurt van 39/6 voor Maart/April belading, terwijl de notering voor „parcel” vrachten nominaal circa 35/- is. Voor lumber zijn geen afsluitingen te rapporteren.

In de River Plate was een weinig meer te doen in de afgelopen week, maar de vrachten bleven nog op een zeer lage basis. Voor zeer prompte belading werd van Upriver 20/9 en zelfs 20/- geaccepteerd naar U.K./Continent met volle opties. De hier

opgehoopte tonnage, die geen emplooi kan vinden blijft helaas zeer groot.

Van Chili is ook niets goeds te vermelden, daar definitieve orders geheel ontbreken. Booten in de Plate bieden aan in ballast naar de Chileensche havens te varen en goedkoop een thuisvracht te nemen, maar ook dit moedigt bevrachters niet aan om tot zaken over te gaan. Van Chili naar de States is de vracht ook gezakt; namelijk een Maart boot, komende van de Plate, is naar de Galveston/Boston Range gesloten tegen \$ 5.32½.

Ook het Verre Oosten heeft een flauwe week te zien gegeven. Van Wladiwostock was het zeer moeilijk om tot zaken te komen en parcels zijn geboekt tot de betrekkelijk lage vracht van 25/- tot 30/- naar Hamburg per einde Februari/begin Maart. Ook in olie was niets te doen. Van Kolsichang is een boot bevracht van 7/7500 tons naar Alexandrië/U.K./Continent met 25 Maart cancelling tegen 36/3.

De vrachtenmarkt van Australië heeft weder een zeer kalme tendens gehad en de cijfers toonen een achteruitgang aan sinds de laatste week. Van West-Australië naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent is voor Maart afgesloten tegen 43/9 en groote booten zijn bevracht van Zuid-Victoria/Sydney tegen 47/6 voor Maart/April belading.

Ook Burmah is aan den kalmen kant geweest en voor een boot naar Holland direct per Maart/April is 32/- betaald.

Hetzelfde geldt voor Britsch-Indië; de eenige afsluitingen die gerapporteerd kunnen worden zijn van Bombay/Karachi/Marmagoa naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 25/- op d.w. per Februari/Maart en van Karachi tegen 21/1½ gerst, „scale terms” per begin Juni belading.

Van de Zwarte Zee en den Donau is geenerlei vraag naar schepen. Wat de Zwarte Zee betreft is de eenige afsluiting geweest tegen 12/3 naar het Continent, 12/9 U.K. met de optie van Scandinavië tegen 13/9.

In de Middellandsche Zee zijn iets meer zaken tot stand gekomen in ertsen. Voor fosfaat is weinig vraag naar ruimte. Alexandrië heeft weder tonnage genomen naar Hull tegen 11/- per 60 cbft. met de optie van Londen tegen 12/6. De vrachten voor fruit van Zuid-Spanje zijn zeer flauw. Er is een groot aantal kleine booten onbevracht die op de markt drukken en voor een boot van 100.000 cbft. is niet meer te maken dan 20/6 per 100 cbft. De Golf van Biscaye is iets vaster maar weinig zaken zijn tot stand gekomen: Bilbao/Cardiff werden eenige booten tegen 6/6 afgesloten, Bilbao/Tyne 6/7½.

De uitgaande kolenvrachtenmarkt van Engeland blijft kalm en er schijnt weinig uitzicht te zijn op een spoedige rijzing. Naar de verder afgelegene bestemmingen blijven de vrachten nog vrij vast en verbeterde zelfs de River Plate tot 15/6 voor zeer prompte belading, maar op het einde der week was toch niet meer dan 14/6 naar Buenos-Aires voor eerste helft Maart en 14/- voor de laatste helft van deze maand te bedingen. Een kleine inzinking had plaats voor vrachten naar de Oostelijke Middellandsche Zee in het begin der week, maar sindsdien is toch weder 10/9 te krijgen naar Alexandrië. De vrachten naar de Noordzeehavens bleven ongeveer onveranderd.

Naar „time-charter” bestaat zeer weinig vraag. Voor een rondreis States-West-Indië is voor een boot van 2084 netto registertonnen \$ 1.20 betaald en voor een Zuid-Amerika rondreis \$ 1.10 voor een boot van 2722 netto registertonnen. Aan deze zijde werd een kleine boot van 3900 tons d.w. afgesloten tegen 5/1½ voor 3 à 4 maanden Europeesche vaart.

Amsterdam, 2 Maart 1925.

RIJNVAART.

Week van 22 t/m. 28 Februari 1925.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationnair en bestonden hoofdzakelijk uit erts.

In daghuur naar den Bovenrijn werd niet gecharterd; eenige schepen werden voor ruwe producten aangenomen tegen ca. fl 1.10/1.20 met verkorten lostijd.

De ertsvracht bedroeg fl —.50 met ¼ en fl —.60 met ½ lostijd.

De waterstand naar den Benedenrijn bleef gunstig doch vallend, naar den Bovenrijn werd alleen op beperkten diepgang afgesloten.

De verschepingen in de Ruhrhavens werden minder; ledige scheepsrume in alle grootten ruimschoots disponibel, dienvolge liepen de vrachten aldaar steeds nog verder terug.

Het sleeploon werd gemiddeld genoteerd volgens het 30 à 32½ cts. tarief.